

קובץ

הערות התמימים ואנ"ש

- הערות וביאורים בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א -

יום הבהיר יו"ד שבט ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי תלמידי

ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש מאנטרעאל

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

כתובת הדוא"ל למשלוח

הערות וביאורים בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א:

haorosmontreal@gmail.com

פתח דבר

לקראת יום הבהיר יו"ד שבט הבעל"ט, התחלת שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א,

הננו מוציאים לאור בזה קובץ הערות התמימים ואני"ש – **המוקדש להערות וביאורים בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א.**

*

בראש הקובץ בא – "דבר מלכות":

(א) שיחת אור ליום ועשי"ק, י"ב שבט ה'תשכ"ט לתלמידי ישיבת תומכי תמימים מאנטרעאל – כפי שזכינו במשך כו"כ שנים, שבסיום הביקור בחצרות קדשנו ליו"ד שבט, נכנסו תלמידי ישיבתנו ל"יחידות" מיוחדת אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(ב) ליקוט שיחות ומכתבים מענינא דיומא יום הבהיר יו"ד שבט.

ובסופו:

ליקוט "מענות קודש – תשמ"ט", הכולל את מענות כ"ק אדמו"ר שליט"א שכתבם במשך שנת תשמ"ט, לפני שלשים שנה!¹

*

ויהי רצון שיחוס וירחם השי"ת עלינו, ונזכה להתראות עם כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח תיכף ומיד ממש, מלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לכל באי עולם, תיכף ומיד ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

המערכת

ערב יום הבהיר יו"ד שבט, ה'תשע"ט
התחלת שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א
תו"ת דמנטרעאל

---

¹ מהדורא קמא נדפסה ב"תשורה" (שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח), וכאן באה מהדורא בתרא עם כו"כ תיקונים והוספות.

המענות שנוספו במהדורא זו (חלקם מתפרסם בזה לראשונה), הם: ד, ז, יוד, כד, כט, לג, נו, סג, עא, עב, עט, פא, פח, צדי"ק, צט, קד, קו, קיד, קלב, קמח, קסו, קעב.

דבר מלכות

(א) שיחת אור ליום ועש"ק פ' בשלח, י"ב שבט, ה'תשכ"ט

– להתלמידים משיבת תומכי תמימים דמאנטרעאל שיחיו –

בלתי מוגה

זאָל דער אויבערשטער אייך מצליח זיין, אַזוי ווי גערעדט אין דער פרשה בשלח, וואָס רעדט זיך וועגן די אידן ווי זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון דעם ערשטן גלות, פון גלות מצרים, וואָס אויף דערויף דערציילן חכמינו ז"ל אין מדרש, אַז "הם הכירוהו תחלה", אַז די קינדער וואָס זיינען געהאַדעוועט זיך אין מצרים, אין די אידישע ישיבות דאָרטן, האָבן זיי ערקענט דעם אויבערשטן, און האָבן געזאָגט "זה א-לי ואנוהו", ווי דערציילט אין שירות פון פרשה שירה פון פרשת בשלח,

אַט אַזוי זאָלט איר אויך מצליח זיין אין אייער לערנען וועגן אידישקייט און תורה ומצות, און בפרט ווי חסידות ערקלערט פון "דע את אלקי אביך", ווי אַזוי צו דערקענען דעם אויבערשטן, דורך אהבת השם און יראת השם, און דאָס זאָל אייך ברענגען דעם ברכת השם,

איר זאָלט זיין חסידים יראי שמים און לומדים, און זוכה זיין צו די גאולה דורך משיחין, וואָס דעמאָלט וועט מען אַלע אַרויסגיין מקבל זיין פני משיח צדקנו, און אויכעט זאָגן אויפן אויבערשטן "הנה אלקינו זה קיוינו לו ויושיענו זה הויי קיוינו לו", און עס זאָל זיין בקרוב ממש, בעגלא דידן.

ב) ליקוט שיחות ומכתבים בענינא דיומא יום הבהיר יו"ד שבט

א – "ברכה ואיחולים בקשר עם מלאות שלשים שנה שזכיתי לעמוד בראש תנועת חב"ד"

בנועם ובתודה לבבית מאשר אני קבלת מכתבם – ברכה ואיחולים בקשר עם מלאות שלשים שנה שזכיתי לעמוד בראש תנועת חב"ד.

וברכה אשיב לכאו"א מהם וכולם יחד בסגנון חכמינו זכרונם לברכה: כל המברך מתברך בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר. יתברכו הם וכל אשר להם מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה בכל המצטרף להם בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(ממכתב כי שבט ה'תשי"מ – לקו"ש חכ"א ע' 371)

בנועם נתקבל מברק הברכה בקשר עם שנת הכ"ה להסתלקות-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר והמשך פעולותיו. ותודה לבבית למר בעד הברכות והאיחולים.

וכיון שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו "ואברכה מברכך", הרי כל המברך יהודי, ועל אחת כמה וכמה יהודי המברך יהודי, מובטח לו שהוא מתברך מהשי"ת מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(ממכתב י"ד שבט ה'תשל"ה – אגרות-קודש ח"ל ע' ק-קא)

ב – "חודש שבט הוא כנגד הנשיא דיום י"א ניסן – ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר"

ויש להוסיף בזה:

בנוגע לסדרם של השבטים ביחס לחדשי השנה – ישנם (כאמור) כמה דעות, אשר, "אלו ואלו דברי אלקים חיים", והמדובר לעיל שחודש שבט הוא כנגד שבטו של יוסף הוא – להדעה שסדר השבטים הוא בהתאם לסדר תולדותם.

אמנם, ישנם דעות שסדר השבטים ביחס לחדשי השנה הוא (לא כסדר תולדותם, כי אם) כסדר הדגלים והמסעות, שע"פ סדר זה הקריבו לחנוכת המשכן (בחודש ניסן). ועפ"ז חודש שבט הוא כנגד הנשיא דיום י"א ניסן – "ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר".

ויש לומר, שגם לדעה זו מודגש הקשר עם האמור לעיל אודות כללות העבודה דחודש שבט – הפצת התורה והיהדות עד להפצת המעיינות חוצה:

ענינו של אשר הוא – "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך", "וטובל בשמן רגליו", כפירוש רש"י: "מושך שמן כמעין".

והנה, ענין ה"שמן" בתורה – קאי על פנימיות התורה, בחי ה"מעיינות" שבתורה, ונמצא, שענינו של אשר הוא – "מושך שמן כמעין", כלומר, הפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו, "שתהא ארצו מושכת שמן כמעין".

(משיחת ש"פ וארא תשמ"ו – לקו"ש חכ"ו ע' 7-316)

ולהעיר מהשייכות דחודש האחד עשר ל"ביום עשתי עשר יום (לחודש הראשון) נשיא לבני אשר (נשא ז, עב) [להדעות שהשייכות דהנשיאים לחדשי השנה היא כסדרם בחנוכת המשכן (קה"י ערך אות יו"ד ערך י"ב חדשים וי"ב שבטים. ובאות ש' ערך שבט. בני יששכר מאמרי חודש שבט מאמר א' בסופו)]. ויש לומר, שיום אחד עשר בחודש הראשון (ניסן) קשור עם התחלת הגילוי – "הלידה" – של בחי אחד עשר (וראה שיחת שבת הגדול ערב י"א ניסן תשמ"ט (סה"ש ח"ב ע' 989 ואילך)), כידוע שבחודש ניסן היתה לידת עם ישראל (ראה יחזקאל טז. וראה תו"א ר"פ וארא. תו"ח שם צו, ב ואילך. סה"מ"צ להצ"צ עז, סע"ב ואילך. ועוד); ויום אחד עשר בחודש אחד עשר קשור עם שלימות הגילוי של אחד עשר, באופן של נשיאות בגלוי.

(משיחות ש"פ יתרו וליל ויום כ"ב שבט תשנ"ב הערה 50 – סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 350)

ס'איז דאָך איצטער י"א שבט, און אַזוי ווי פאַראַיאָרן י"א ניסן האָט זיך גערעדט וועגן כמה ענינים, וביניהם אויך אַ ענין וואָס ס'איז נוגע לחדשים שלאחרי זה ביז י"א ניסן תשל"ג, ובפרטיות האָט זיך גערעדט בנוגע צו הקמת ע"א מוסדות . .

אַזוי ווי דער אויבערשטער איז דאָך אַ רחמן, האָט ער געגעבן נאָך אַ חודש, אַז פון י"א שבט ביז י"א ניסן זאָל זיין ניט נאָר צוויי חדשים, ווי בכל שנה, נאָר מוסיף געווען נאָך אַ חודש, אדר שני, במילא האָט מען דריי חדשים, איז יהי רצון אַז מ'זאָל אויסנוצן אַט די דריי חדשים, וואָס דריי חדשים איז דאָך אַ ענין פון חזקה וכו' וכו', מיט אַלע פּרטים וואָס ס'איז דאָ אין שלשה חדשים, ובמיוחד אַז דאָס איז אַ גאַנצע תקופה, ס'איז דאָ ד' תקופות בשנה, איז ד' חדשים איז דאָס אַן ענין של תקופה,

אַז מ'זאָל אויסנוצן די צייט וואָס ס'איז נאָך געבליבן ביז י"א ניסן אויף ממלא זיין די אַלע החלטות טובות וואָס מ'האָט געהאַט אין דעם, און נאָך מוסיף זיין אין החלטות טובות כהנה וכהנה, ויהי רצון – ביז אין דעם אופן פון כהנה וכהנה ווי די גמרא זאָגט אין סנהדרין אַז דאָס איז צוויי מאָל

יום הבהיר יו"ד שבט ה'תשע"ט

אזוי פיל, פיר מאָל אזוי פיל, מיט די אַלע דעות וואָס דאָרט איז דאָ, וכל המחמיר בזה הרי זה משובח . .

(משיחת יו"ד שבט תשל"ג – שיחות קודש תשל"ג ח"א ע' 303)

מילא היינט איז דאָך אַ טאָג וואָס ס'מאַכט דאָך ניט אויס אַז איך וועל זיך ניט רעכענען מיטן עולם, איז ממילא אף על פי וואָס קיינער איז ניט נתעורר געוואָרן, וועט אפשר אימיצער אָנהויבן זינגען "אך לאלקים דומי נפשי" [מהקאָפיטל תהלים של כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהחלה אמירתו י"א ניסן ה'תשכ"ג. **המערכת**],

פאַרוואָס האָט קיינער זיך ניט געכאַפט איז קיין קשיא ניט, ווי מ'האָט גערעדט פריער אַז עס קען זיין כל הענינים, אָבער דאָס האָט אַ שייכות מיט "זכוכית אדומה". קרינסקי באַקומט דאָך דאָס, זאָל ער אָנהויבן זינגען, ער איז דאָך ניט מוגבל מיט די אַלע ענינים דאָ.

(משיחת מוצש"ק י"א שבט תשכ"ד – שיחות קודש תשכ"ד ע' 554)

ג – "יום מיוחד בחיי הנשיא, ויום מיוחד בענין הנשיאות – התחלת הנשיאות של נשיא דורנו, הכוללת כל המשך הנשיאות עד ביאת גואל צדק"

א. בהמשך להמדובר לאחרונה אודות הענין ד"והחי יתן אל לבו" – מובן, שכל תאריך שאירע בו ענין מיוחד בחיי האדם, כשחוזר ונשנה מידי שנה בשנה, צריך להביא לידי הוספה בענין החיים, כמדובר לעיל בנוגע ליום הולדת, ועד"ז מובן גם בנוגע ליום נישואין, וכיו"ב.

ואם הדברים אמורים בנוגע לחיים הפרטיים דכאו"א מישראל – בנוגע ל**נשיאי ישראל** ("הנשיא הוא הכל") על אחת כמה וכמה שמאורעות מיוחדים בחייהם מביאים הוספה בענין החיים ("והחי יתן אל לבו"), הן בנוגע להנשיאים עצמם, (שיתוסף אצלם שלימות נעלית יותר לגבי השלימות שלפנ"ז), והן בנוגע לפעולת השפעתם בכל ישראל, צאן מרעיתם.

ועד"ז בנדו"ד – ב' ניסן – יום הסתלקות-הילולא דכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ויום התחלת הנשיאות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר, יום זה (ב' ניסן) הוא יום מיוחד **בחיי הנשיא**, ויום מיוחד **בענין הנשיאות** – התחלת הנשיאות של נשיא דורנו, הכוללת כל המשך הנשיאות עד ביאת גואל צדק.

ועפ"ז מובן, שבבוא יום ב' ניסן בכל שנה ושנה, ניתוסף עילוי גדול יותר בענין הנשיאות.

ב. ויש להוסיף ולבאר הקשר והשייכות להענין ד"והחי יתן אל לבו" – הוספה בענין החיים :

אודות נשיא ומלך – פוסק הרמב"ם שהוא **"לב כל קהל ישראל"**. והרי ענינו של הלב הוא – שבו משכן "הדם הוא הנפש" **המחי'** את כל הגוף . .

ועד"ז בנשיא ומלך, **"לב כל קהל ישראל"** – "אשר יוציאם ואשר יביאם", שעל ידו נעשה (גם המשכת **חיות** לבני".

ובבוא יום התחלת הנשיאות (ב' ניסן) מידי שנה בשנה, ניתוסף עוד יותר בענין ה"לב", היינו, הוספה בענין החיים – **"והחי יתן אל לבו"**, ועד שנמשך מבחינת "מחי' חיים יתן לך חיים", עד לחיים גשמיים כפשוטם.

(משיחת ב' ניסן תשמ"ח – סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 347 ואילך)

ד – "יום אחד עשר לחודש אחד עשר"

ועפ"ז יומתק שההכרזה על זה היא "בארבעים שנה **בעשתי עשר** חודש" – לרמז על גילוי בחי' "אחד עשר" בגאולה העתידה.

ויש להוסיף ולהמתיק עוד יותר – שהעבודה דדור התשיעי (לאחרי הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר) מתחילה (בעיקר) מהיום שלמחרת יום ההסתלקות (כי יום ההסתלקות עצמו שייך עדיין לתקופת חיותו בעלמא דין) – י"א שבט, יום אחד עשר לחודש אחד עשר, ודוגמתו בנוגע לשנים (ארבעים שנה) – שמתחיל (בעיקר) לאחרי סיום שנת ההסתלקות – בשנת תשי"א.

(משיחת ש"פ וארא תשי"נ הערה 99 – סה"ש תשי"נ ח"א ע' 6-255)

אין דעם דור פון נשיא דורנו גופא זיינען פאַראַן עטלעכע שלבים ותקופות, ובכללות – דריי שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) – דער סיום התקופה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) דער יום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (דער ערשטער גאַנצער טאָג לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א) – ווען עס האָט זיך אָנגעהויבן דער המשך וחידוש פון אַ נייער תקופה ו"נתלו המאורות" פון דער דער השביעי פון אַלטן רביין (אָדער דור התשיעי פון בעש"ט). (ג) די תקופה נאָך דער הסתלקות פון בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

(משיחות ש"פ יתרו וליל ויום כ"ב שבט תשנ"ב – סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 9-348. וראה שם ע' 339 ; 341)

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

רק מקום ארון אינו מן המדה

הרב ארי' ליב שי' קפלן

ראש הישיבה

במאמר ד"ה מים רבים תשי"ז (סה"מ מלוקט ח"א ע' ס), בהערה על מש"כ "דהגם שהנבראים הם בע"ג והי' צ"ל הגבלה במציאותם הרי הם בבחי' בע"ג וכמו בריבוי הדומם וצומח אילנות ועשבים ופירות ותבואה ה"ה בלי שיעור ממש" – כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א, וזלה"ק:

"בלי שיעור ממש: עד"ז הוא בכ"מ בדא"ח. ופשטות הלי' והענין משמע שהן בלי"ג ובפועל (ולא רק בכח, שיכול להצמיח ולהוליד דורות עד א"ס. עיין בזה בס' החקירה להצ"צ). וראה ג"כ חגיגה (יג, ב) עה"פ ולגדודיו אין מספר (תניא פמ"ו). וצע"ג איך אפשר לעולם נברא מוגבל להכיל בתוכו מספר בלי"ג של נבראים. והרי רק מקום ארון אינו מן המדה.

הערה לאחר זמן:

ויל"פ מפני שלגדודיו (עולמות) אין מספר ובכאוו"א – יש דצח"מ כפי מדריגתם, אבל לא שכן הוא בעולם א' בפ"ע. ובזה מתורץ הצע"ג שבהערה".

והנה, במש"כ ש"רק מקום ארון אינו מן המדה" יש לעיין, דלכאורה במאמרי חסידות² מבואר שגם עכשיו בהעלם בעוה"ז ש"אינו מן המדה" כבביהמ"ק, ויתגלה לעת"ל?

ויש לבאר זה ע"פ המבואר לקו"ש ח"ה ע' 97 הערה 19 (וראה גם חט"ו ע' 428 הערה 32), וזלה"ק שם:

"ובדוגמת ענין הנצחיות בנבראים – מה שצבא השמים קיימים באיש וצבא הארץ קיימים במין (ירוש' ריש ברכות עה"פ (בראשית ב, ד) אלה תולדות השמים והארץ (בהבראם) – דאף שזהו מצד כח הא"ס הבלתי בעל גבול שאינו מתלבש בהם [וכידוע, שבגוף מוגבל א"א שיהי' מלובש חיות בלתי

² ראה סה"מ תרמ"ג ע' ק-קא.

מוגבל (ס' האמונות ודיעות מ"א פ"א. מו"נ ח"ב הקדמה יב³). וראה ד"ה אמר רבא כל המעביר תש"י פי"ז, שמאופן הקיום דצבא השמים אנו יודעים בחי' אור **הסובב**], בכ"ז, הרי כח זה פועל על הנבראים שהם **עצמם** קיימים באופן נצחי, ועד – שמה שלע"ל יופסדו הוא רק מצד רצון הבורא (ראה בארוכה ס' החקירה להצ"צ בתחלתו. שם ע' קא ואילך. ד"ה אין ערוך (הב') תרצ"ד (סה"מ תשי"א). תקעו תש"ז בתחלתו. **ועוד**). וראה לקמן הערה 21".

ובהערה 21 שם :

"ועד"ז הוא גם בנוגע להנצחיות דצבא השמים כו' (ראה לעיל הערה 19), שמכיון שהנצחיות שבהם הוא מצד כח הא"ס שבהם (כבהערה הנ"ל) – הרי מה שבפועל הם "חזקים כיום הבראם" אי"ז מתייחס להנבראים עצמם, ומצד ענינם הם – הם **נפסדים**.

ובזה יובן מ"ש בד"ה אתה הוא ה' לבדך תש"א בתחלתו "ההפסדות שבהם בלתי ניכרת כלל והם **נראים** חזקים כיום הבראם . . וכשיעלה רצון הבורא ב"ה שיתבטלו . . אז תוכר ההפסידות שהי' בהם כל משך קיוצם" – דלכאורה, זה סותר להמבואר בכ"מ (ראה בהנסמן בהערה 19) שקיומם עכשיו הוא כקיום דבר הנצחי ומה שיפסדו לע"ל הוא רק מצד רצון הבורא ב"ה – כי מכיון שהנצחיות שבהם הוא מצד כח הא"ס שאינו מלובש בפנימיותם, נמצא שמצד ענינם הם, הם נפסדים".

ועפ"ז יש לבאר גם השאלה דלעיל, דזה שבעוה"ז עכשיו "אינו מן המדה" הוא באופן שאינו בו בפנימיותו, משא"כ לעת"ל שיהי' בפועל בכל העולם.

³ צע"ק בזה שמציון – כאן ובעוד כ"מ – למו"נ, ואינו מציון לרמב"ם ה' יסודי התורה פ"א ה"ז: שאי אפשר להיות גוף שאין לו קץ וכל שיש לו קץ ותכלית יש לכוחו קץ וסוף כו'.

אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני

הרב ארי' ליב שי' קפלן

ראש הישיבה

ב"הדרן על ששה סדרי משנה" מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א את פלוגתת בית שמאי ובית הלל, "הללו (בי"ש) אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו (ב"ה) אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא", וזלה"ק שם (סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 3-662):

"ויש להוסיף בביאור השייכות דפלוגתת בי"ש וב"ה בנוגע בריאת האדם עם שיטתייהו בכ"מ אי אזלינן בתר כח או בתר בפועל בעומק יותר:

רצון הקב"ה לברוא את האדם הוא ה"כח" שממנו נעשה ה"בפועל" דבריאת האדם, ולכן:

לשיטת בי"ש שנעיקר הוא ה"בכח", וה"בפועל" הוא רק "אבן הבוחן" לאמת את הכח – מסתבר לומר, שהכוונה בבריאת האדם היא לא בשביל טובת ושלימות האדם אלא בכדי להשלים רצון הקב"ה;

משא"כ לשיטת ב"ה שהעיקר הוא ה"בפועל", ומעלתו של הכח היא מה שאפשר להיות ממנו הפועל – דכמו"כ הוא בנוגע להכח דלמעלה כביכול, רצון הקב"ה לברוא את האדם, שענינו של רצון זה הוא בכדי שיהי ממנו בריאת האדם – מסתבר לומר, שהכוונה בבריאת האדם היא (גם) בשביל טובת ושלימות האדם.

וזהו מה שבי"ש אומרים "נוח לאדם שלא נברא יותר משנברא" וב"ה אומרים "נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא":

לדעת בי"ש שבריאת האדם היא (לא בשביל טובתו ושלימותו, אלא) בכדי להשלים רצון הקב"ה – עבודת האדם היא לבטל את רצונותיו, שלא ירצה בהשלימות שלו (כולל גם השלימות דעבודת ה'), וכל רצונו ומציאותו תהי רק לשמש את קונו,

ומכיון שע"י בריאת האדם (ירידת נשמתו למטה), נעשה בו (בהכרח) הרגש של איזה "מציאות" – צריך להיות מגמתו ושאיפתו "לצאת" ממציאותו ולהגיע להמצב כפי שהי' קודם שנברא, ולכן ס"ל לבי"ש "נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא", דזה מה שנברא (ונעשה "מציאות") הוא רק על כרחו, אבל "נוח לו לאדם – שלא נברא";

משא"כ לדעת ב"ה שרצון הקב"ה בבריאת האדם הוא בכדי שיגיע לשלימותו – הרי אדרבה, על האדם לשאוף שיגיע לשלימותו (מכיון שכן הוא רצון הקב"ה), וזה מה שנברא צריך להיות אצלו לא באופן דעל כרחו, אלא "נוח לו לאדם שנברא כו"ו".

ובהערה (107) כותב וזלה"ק: "להעיר מבי הגירסאות בסוף מס' קידושין – (א) "אני נבראתי לשמש את קוניי", (ב) "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי" – דיש לומר, שזה תלוי בבי השיטות (בי"ש ובי"ה) בכוונת בריאת האדם".

והנה בשיחת ליל שמחת תורה תשנ"ב, אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א וזלה"ק (סה"ש תשנ"ב ח"א 39-40):

"איינער פון די ענינים העיקריים לעתיד לבוא איז (ווי געבראָכט פריער פון תניא) וואָס דעמאָלט וועט זיין די שלימות פון "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו": עס וועט נתגלה ווערן בכל העולם כולו אַז עס איז ניטאָ קיין מציאות אחרת זולתו ית', "אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה פאָדערט זיך אויך אין דעם לעבן פון אַ אידן – אַז ער זאָל דערהערן און פילן בכל עניניו ממש, אַז "אין עוד מלבדו". דאָס הייסט: ניט בלויז אַז די **כוונה** און **תכלית** פון אַלע עניני העולם איז אלקות, ובמילא איז זיין עבודה אין אַן אופן וואָס "כל מעשיך לשם שמים", און "בכל דרכיך דעהו", אָבער ס'איז פאָראַן אַ מציאות פון "חול", "מעשיך" און "דרכיך" (נאָר – תכליתם איז קדושה), נאָר נאָכמער: אַז די עניני העולם עצמם זיינען אלקות, און במילא "הערט" זיך מלכתחילה כלל ניט קיין אַנדער מציאות, וואָרום "אין עוד מלבדו".

ויש לומר, אַז דאָס איז די הוספה און חידוש אין דער גירסא במשנה וברייתא "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי", לגבי דער גירסא הנפוצה "אני נבראתי לשמש את קוניי": "אני נבראתי כו"י" – איז מדגיש, אַז עס איז דאָ אַ מציאות וועלכע איז נברא געוואָרן, נאָר די גאַנצע כוונה און תכלית פון איר בריאה איז מערניט ווי "לשמש את קוניי"; "אני לא נבראתי כו"י" איז דער טייטש – אַז אַ מציאות פון אַן אדם כשלעצמה איז בכלל ניטאָ ("אני לא נבראתי"), דער איינציקער ענין וואָס איז דאָ – איז דער "לשמש את קוניי".

– ועפ"ז אולי יש לומר דעם ביאור אין דעם עיכוב המבהיל פון דער גאולה – אַז דאָס איז מצד דעם וואָס באַ אידן האָט געפעלט שלימות אין דער דרגא פון עבודה באופן פון "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי", וואָס דוקא דורך דעם קומט מען צו דער גאולה וועלכע וועט זיין אין דעם אופן (פון "אין עוד מלבדו"). – איצטער איז אָבער דער עיכוב שוין אויך אַראָפּ, ובמילא איז "הכל מוכן לסעודה", סעודת לותן ושור הבר ויין המשומר בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש".

ויל"ע, איך יתאים המבואר בהשיחה דתשנ"ב, שנדרשת העבודה באופן ד"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי", ואשר החסרון בזה הוא הטעם לעיכוב הגאולה – להמבואר בהערה בההדרן דתשמ"ח, שהעבודה באופן ד"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי" הוא **דעת בית שמאי** (שלכאורה אין הלכה כמותם)?

תפילות משה להכנס לארץ

הת' חיים משה שי' ישראלי

תלמיד בישיבה

בשיחת ש"פ אחו"ק, י"ג אייר תשמ"ה (התועדויות תשמ"ה ח"ג ע' 1947),
אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"והנה, הנהגה זו מצינו אצל משה רבינו:

על הפסוק "וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל" – דרשו חז"ל: "כך אמר לו הקב"ה למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר, הן באים בזכותך ואת בא בראשם, שנאמר וירא ראשית לו גוי ויתא ראשי עם" ("שיבוא בראש העם לעתיד").

כלומר: למרות **גודל רצונו וחפצו** של משה רבינו להכנס לארץ ישראל – **מסר את נפשו** להשאר במדבר יחד עם "דור דעה" שלו, כדי שבזכותו יבואו גם הם לארץ ישראל.

ויש להוסיף, שבענין זה רואים גם **חיבור הפכים** (מצד הענין ד"קדושים תהיו", "יכול כמוני") – שענין הקבלת עול והמסירות נפש חודר בעבודה דכחות הפנימיים, עד לרצון ותענוג, עד כדי כך, שהקב"ע והמס"נ גופא נעשה התענוג שלו:

רצונו וחפצו של משה הי' – כאמור – להכנס לארץ, ועד **שהרבה** להתפלל ולהתחנן להקב"ה שימלא את רצונו וחפצו להכנס לארץ, וזאת – בהתאם למי"ע דתפלה, "שיהא אדם. . שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ותחינה".

ואעפ"כ, כאשר אמר לו הקב"ה "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", "שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפציר" – הנה לא זו בלבד שלא התפלל יותר על זה, אלא עוד זאת, שענין **הקב"ע** פעל שינוי **ברצון ותענוג** שלו, שכן, זהו ענינו של "עבד נאמן", שבידעו שהרצון ותענוג של **האדון** כך וכך, נעשה הדבר רצון ותענוג שלו, אף שמלכתחילה הי' הרצון והתענוג שלו באופן אחר.

וזהו הענין דחיבור הפכים – שהקב"ע והמס"נ גופא נעשה אצלו ענין של רצון ותענוג".

יוצא, שכאשר אמר הקב"ה למשה "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", לא התפלל יותר על זה, ועוד זאת, שנפעל שינוי ברצון ותענוג שלו בענין זה.

והנה במשיחות ש"פ דברים, יו"ד וי"א אב תנש"א (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 729), אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"משה האָט אָנגעהויבן זיין תפלה זאָגנדיק "אתה החילות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל", ד.ה. אז "אע"פ שנגזרה גזירה [אז משה זאָל ניט אַרײַן אין ארץ ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי בך אלא לפתוח פתח שבי הי' תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו", "אתה אם אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך" . .

נאָכמער: אפילו לאחרי וואָס דער אויבערשטער האָט אים געזאָגט "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – איז אַ ספק גדול צי משה האָט כביכול אויך אויף דעם געפאָלגט, וואָרום ס'איז דאָך דאָ דער כלל אַז "כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא", איז אפילו ווען דער בעה"ב אמיתי (דער אויבערשטער) הייסט משה'ן "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – איז מסתבר זאָגן, אַז משה האָט זיך מוסר נפש געווען און ממשיך געווען בעטן און מתפלל זיין ער זאָל אַרײַנגיין אין ארץ ישראל".

ויוצא מזה, אשר גם לאחרי שאמר הקב"ה למשה "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", "ספק גדול" אם לא התפלל יותר על זה, ואדרבה מסתבר לומר שהמשיך להתפלל, ויל"ע איך מתאים להמבואר בהשיחה דתשמ"ה?

ואבקש מקוראי הגליון להעיר בזה.

תולדות ישמעאל

הת' חיים משה שי' ישראלי

תלמיד בישיבה

בשיחת ש"פ חיי שרה תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 138) אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א, וזלה"ק:

"ובפרט כשרואים המאורעות שבתקופה האחרונה בנוגע ל"תולדות ישמעאל" (שבסיום פרשתנו) – אשר, נוסף לכך שכללות הענין ד"מלכויות מתגרות זו בזו" הוא מסימני הגאולה, כמארז"ל "אם ראית מלכויות מתגרות זו בזו צפה לרגליו של משיח", ה"ז בהדגשה יתירה בנוגע ל"תולדות ישמעאל", כדאיתא בילקוט שמעוני "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . . מלך פרס מתגרב במלך ערבי . . . כל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" (כפי שרואים במוחש הבלבול דאוה"ע שלא יודעים מה לעשות, ומחפשים עצות שונות כו'), והקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם", וממשיך, ש"מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר עונים הגיע זמן גאולתכם" – כפי שהכריזו ומכריזים במיוחד לאחרונה".

ולכאורה צע"ק מכמה שיחות, שבהם מבואר אשר הערביים שבימינו אינם בני ישמעאל:

לקו"ש חט"ו ע' 153 ואילך:

"בשעת עס קומען בני ישמעאל מיט אַ טענה, אַז די מערת המכפלה געהערט צו זיי, זייענדיק די קינדער פון אברהם, האָט מען אין דעם פרשה אַ קלאָרן ענטפער: נוסף על זה וואָס דער רוב המכריע פון די ערביים וואָס געפינען זיך אין די שכינות'דיקע מדינות פון א"י (און אין א"י: חברון וכו'), שטאַמען **כמפורסם ניט** פון ישמעאל, האָט אויך ישמעאל אַליין קיין שייכות ניט צו דער מערת המכפלה, וואָרום די מערת המכפלה האָט אברהם געקויפט צוליב קבורת **שרה**, און ישמעאל איז דאָך כאמור, ניט דער יורש פון אברהם און פון שרה'ן אַוודאי ניט און במילא איז פאַרשטאַנדיק אַז דאָס באַלאַנגט נאָר צו בנה של שרה, יצחק, **ולזרע** יצחק – לא כל יצחק – יעקב דוקא".

שיחת ד' מ"ח תשל"ז (לקו"ש חל"ה ע' 247 בשוה"ג):

"ידוע שהערביים דעתה אינם בני ישמעאל כללי".

הלבושים דתורה ומצוות

הת' חיים שי' רייטפארט

תלמיד בישיבה

במאמר ד"ה ואברהם זקן תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רפט ואילדך), מביא כ"ק אדמו"ר שליט"א מש"כ בתורה אור פרשת חיי שרה, שמבאר שם מאמר הזהר עה"פ ואברהם זקן בא בימים "באינון יומין עילאין כו", שהם הלבושים דתורה ומצוות (תשובה ומעשים טובים) שעל ידם תוכל הנשמה ליהנות מזיו השכינה.

ובהערה 5, על תיבת "תומ"צ", כותב וזלה"ק :

"באגה"ק ובתו"א מקץ שבעה ערה 17 [וכן בתו"א ח"ש שם (בתחילת הענין)] **שהמצוות** הם לבושים. אבל בתו"א משפטים עט, ב (וראה גם תו"א ח"ש בהמשך הענין – נעתק לקמן ס"ג) : לבושי **התורה** והמצוות – בפרטיות יותר. וראה תניא ספ"ה. אוה"ת משפטים ע' א'רסו".

והנה בהערה 27 במאמר ד"ה ואברהם זקן תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ד ע' נה), כותב וזלה"ק :

"בתו"א שם סע"א ואילך, שהלבושים הם **תורה** ומצוות. וכ"ה בתו"א משפטים עט, סע"ג (הובא באוה"ת שם תשפב, א. ד"ה הנ"ל תרכ"ז פ"ו (סה"מ תרכ"ז ע' לח)) "הימים הם בחינת לבושים והם לבושי **התורה** והמצוות". אבל בפרטיות, רק המצוות הם לבושים ("ימים"), משא"כ התורה הו"ע "זקן", כמפורש באוה"ת וסה"מ תרכ"ז שבעה ערה 25".

וצ"ל שהוא באו"א מהמבואר בהמאמר דתשל"ח.

ולהעיר שרק בהמאמר דתשל"ז (ס"ג) מקשר הפירוש דזקן בא בימים קאי בלבושו דהקב"ה עם הפירוש דזקן הוא זה שקנה חכמה – משא"כ בהמאמר דתשל"ח.

ולא באתי אלא להעיר.

התועדות בליל ועש"ק

א' התמימים

בשיחת ש"פ בא, ד' שבט ה'תשמ"ח (סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 7-226) אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א וזלה"ק:

"ובמיוחד:

מ'זאָל מעורר ומפרסם זיין בכל מקום ומקום אַז בעוד מועד זאָל מען מאַכן די פּאַסיקע הכנות צו אַלע ענינים ומנהגים פאַרבונדן מיט דעם יום ההילולא (ווי שוין געדרוקט בפרטיות) – בנוגע לתפלות היום; הוספה בלימוד התורה – כולל לימוד תורתו של בעל ההילולא; הוספה מיוחדת בנתינת הצדקה, וכו' ;

ועוד וגם זה עיקר: איינאַרדענען אַז ביום ההילולא זאָל זיין התועדויות בכל מקום ומקום, באופן פון "ברב עם הדרת מלך" – בכל מקום ומקום לויט די תנאי המקום והזמן בכדי עס זאָל זיין דער גרעסטער "ברב עם".

וואָס די הכנות לזה בעוד מועד איז נוגע נאַכמער היינטיקן יאָר, ווען דער יום ההילולא קומט אויס **בערב שבת**, וואָס בו ביום איז שווער מאַכן אַ התועדות "ברב עם", ווייל מ'איז דעמולט עסוק אין די הכנות לשבת. ועד"ז בליל שבת, צוליב דעם וואָס מ'דאַרף עסן סעודת שבת צוזאַמען מיט בני ביתו וכו', און אפילו ביום השבת – איז דאָס אויך מוגבל צו די וואָס געפינען זיך בסמיכות מקום.

דעריבער דאַרף מען שוין איצטער אָנהויבן מאַכן די הכנות ווען און ווי מ'וועט מאַכן די התועדות אין די טעג נאָך שבת שלאחרי דעם יום ההילולא.

ומה טוב – אז מ'זאָל מאַכן אַ התועדות סיי ביום ההילולא, אַדער ביום שלמחרתו, און סיי בימים שלאחרי זה – באופן וזמן המתאים אַז די מערסטע צאָל אידן זאָלן זיך אין דעם משתתף זיין, באופן פון "ברב עם הדרת מלך".

ורואים שאינו מזכיר כלל ע"ד אפשריות דעריכת ההתועדות **בליל שישי** יו"ד שבט.

נאכן במשך השנים כשחל יו"ד שבט ביום ועש"ק, מעולם לא הייתה התועדות בליל ועש"ק, אלא – בש"ק ומוצש"ק י"א שבט, ובשנים הראשונות גם מאמר בליל ש"ק י"א שבט.

ולאידך בתאריכים אחרים כשחלו ביום ועש"ק מצינו שהייתה התועדות בליל ועש"ק, כגון י"ט כסלו (תשל"ד, תשד"מ).

ועד"ז בשיחת ש"פ בשלח, ט"ו בשבט תשמ"ו (לקו"ש חכ"ו ע' 7-356) אומר וזלה"ק:

"בנוגע לזמן דעריכת "חגיגות סיום הרמב"ם" במחזור שני – הנה:

מובן וגם פשוט שאין לערוך את "חגיגות הסיום" לפני שמסיימים את הלימוד דמחזור שני.

ומכיון שסיום מחזור השני (ראה ב"מורה-שיעור) הוא – יום **ועש"ק** פ' ויקהל, כ"ו אדר ראשון, ובו ביום **קשה** במאד לערוך סיום פומבי ובפרט באופן ד"ברב עם הדרת מלך", מפני הטירדא בהכנות לשבת ועוד – הרי הזמן הראשון לעריכת חגיגות הסיום הוא: יום הש"ק שלאחריו, שבת שישנם בו כו"כ עניינים מיוחדים – שבת פ' **ויקהל**, שבת שקלים, שבת מברכים אדר שני (הסמוך לניסן), שבו חוגגים את ימי הפורים, ש"ליהודים היתה אורה" – "אורה זו תורה".

וכדי שיוכלו לערוך את "חגיגות הסיום" ברוב פאר והדר, "ברוב עם הדרת מלך" – הרי מכיון שביום השבת ישנם כו"כ הגבלות בדבר, יש מקום להעתיק את "חגיגות הסיום" לר"ח אדר שני, יום א' דר"ח או יום ב' דר"ח, בהתאם לתנאי המקום.

ולהעיר, שמנהג ישראל שמאחרין את זמן ה"סיום" "עד שעת הכושר יומא דראוי לתקן בו סעודה כו", "משום כבוד התורה, שאז נעשה ביותר הידור, ברוב עם כו".

וכמוכן, שבאותם מקומות אשר מסיבות שונות תהי' אפשרות לערוך את "חגיגת הסיום" ב"רוב עם הדרת מלך" רק (או באופן טוב הרבה יותר) בימים הסמוכים שלאח"ז – יכולים להעתיק את "חגיגת הסיום" עד לשעת הכושר המתאימה במקום ההוא, ו"אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות", בכל מקום ומקום לפי ענינו".

אשר גם כאן רואים שאין כל התייחסות לאפשרות דעריכת חגיגת הסיום **בליל שישי** (אף שאין זה "לפני שמסיימים את הלימוד דמחזור שני", וכפי שראו כו"כ פעמים שנת' השיעור רמב"ם דיום המחרת בשיחות דלילה שלפניו כו). והרי כל זה אומר דרשני.

שאלה זו ה"ה לעיונם של כל קוראי הגליון שי', ויה"ר שכאו"א מאתנו כולנו יכוון ויצליח בתירוץ שאלות וכו'.

זמן הסעודה דלעתיד לבוא

הת' יהושע זעליג שי' הכהן כ"ץ

תלמיד בישיבה

ב"קונטרס בענין תורה חדשה מאתי תצא" (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 576) הערה 108, כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א וזלה"ק:

"יורק לאחיז, **בעולם התחי**, יבטל הקב"ה מציאות הרע מן העולם, כמ"ש "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ועל תקופה זו אמרו חז"ל (נדה סא, ב) ש"מצוות בטלות לע"ל" (ראה הגהות יעב"ץ ר"ה ל, א. אגה"ק סו"ס כו). – ועפ"ז צ"ל שהסעודה דליתן ושור הבר (שבה יאכלו משחיטה זו שיתירה הקב"ה) תהי' **בימות המשיח**, לפני תח"מ, כי, לאחר ש"מצות בטלות" אין מקום לשקו"ט אם "זו היא שחיטה כשירה", ואין צורך ב"חידוש תורה".

ובאגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' עז בהערה, מביא בנוגע לזמן הסעודה – וזלה"ק:

"סעודה זו תהי' בימות המשיח (הר"א בן הרמב"ם בס' מלחמות ה') או **בתחלת זמן התחי** (רשב"א ר' בחיי שם. וראה ג"כ הראב"ע שם), וסרה הערת הכסף משנה על הראב"ד בהלי' תשובה שם".

והנה, בביאור האופן הב' בהמכתב באגרות-קודש, שתהי' הסעודה "בתחלת זמן התחי"

– מהקושיא ש"לאחרי ש"מצות בטלות" אין מקום לשקו"ט אם "זו היא שחיטה כשירה", ואין צורך ב"חידוש תורה", כנ"ל מקונטרס בענין תורה חדשה מאתי תצא –

אולי יש לומר, שמוכן הוא ע"פ המבואר בארוכה ב"קונטרס בענין הלכות תורה שבעל פה שאינן בטלן לעולם" (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 22 ואילך), שמבאר שזה ש"מצוות בטלות" היינו – שבטל הציווי להאדם, בתור מציאות בפ"ע, אלא תהי' קיומם בתור מילוי רצונו של הקב"ה, מצד זה שיהיו בניי במעמד ומצב דמציאות אחת עם הקב"ה. עיי"ש.

ועפ"ז, שוב יש מקום, לכאורה, לשקו"ט בזמן התחי אם "זו היא שחיטה כשירה", וצורך ב"חידוש תורה" – מצד מילוי רצונו של הקב"ה.

אלא שלכאורה עפ"ז – הדרא הקושיא להביאור שבהערה ב"קונטרס בענין תורה חדשה מאתי תצא".

ואשמח לשמוע דעת המעיינים בכ"ז.

יחס נשיא הדור ובני דורו

הרב שלום דובער שי' הכהן כהן

משפיע בישיבה

בלקוויש חיי שיחה בלפרשת נח (עי' 24 ואילך), מביא כ"ק אדמו"ר שליט"א את תורת הבעש"ט שכאשר אדם רואה רע בזולתו ה"ז הוכחה שדוגמת זה נמצא בו בעצמו, שהביאור בזה הוא – דמכיון שהזמינו לו מלמעלה לראות זה, בודאי יש בזה הוראה והודעה, והיא – שהרע נמצא בהרואה עצמו ועליו לתקנו.

ומקשה, דמכיון שמתפקיד איש ישראל לפעול גם בחבירו, הרי מי יאמר שהכוונה בזה שהראו מלמעלה את הרע של זולתו הוא לשמש הוראה והודעה עליו בעצמו, ולא שהוא בכדי שהרואה יוכיח את חבירו ויעזור לו לתקן ולהטיב דרכו?

ונקודת הביאור – אשר הרואה עליו "לראות" רק מה שעליו לעשות, שהוא להוכיח את חבירו ולהחזירו למוטב. וכאשר הוא "רואה" – לא את הנוגע למעשה כנ"ל, אלא – את מציאות הרע בזולתו, ה"ז ראייה מוכחת על הלא טוב שלו בעצמו. כי הוראה כפולה בזה שראה הרע של חבירו:

א) זה שמראים לו ענין הדורש תיקון – הוראה שיתעסק ויתקן ענין זה.

ב) זה שמראים לו ענין של "רע" – הוראה שנמצא רע בו שעליו לתקנו, "שאם הוא בעצמו הי' במדרגת "צדיק" (עכ"פ בפרט זה) אזי לא הי' רואה ומרגיש בזה את הרע, כנ"ל".

עי"כ מהשיחה.

והנה לכאורה צריך ביאור עפ"י בהסיפור (המובא בכו"כ שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א) שאדמו"ר האמצעי הפסיק באמצע יחידות כיון שלא יכול הי' למצוא בעצמו בדקות הענין שעליו ביקש תיקון זה הנכנס ליחידות כו' – דלכאורה, מהביאור בהשיחה שהובאה לעיל יוצא שבצדיקים אין שייך כל ענין זה, מכיון שרואים הם רק הדורש תיקון, ולא הרע שבהזולת וכו'?

ויש לבאר בזה בדא"פ ע"פ המבואר בלקוויש ח"ד שיחה לאבות פ"ו (עי' 1237 ובהערה 37), בהחילוק שבין רשב"י ור' אלעזר בנו, ש"כל היכא דהוה מחי ר"א הוי מסי ר"ש" (וכן החילוק שבין אדמו"ר הזקן ואדמו"ר האמצעי, שאדהאמ"צ בעת התעמקותו בלימוד לא שמע הקול דילד בוכה, משא"כ אדה"ז):

ר' אלעזר (ואדהמ"צ) הי' מובדל מהעולם, דעבודתו הייתה לעצמו, עד שלא יכול הי' לסבול ההעלם והסתר דעולם. משא"כ רשב"י (ואדה"ז), "צדיק

יסוד עולם", שהי' **נשיא הדור** בזמנו – התמסר וריפא כו' זה שר' אלעזר "הוה מחי".

וע"פ ביאור זה יש לבאר השאלה דלעיל:

זה ש"צדיק" אינו רואה ומרגיש את הרע, כ"א הענין הדורש תיקון בלבד – הכוונה בזה לצדיק ע"ד הרגיל, "צדיק" שאינו נשיא בדורו; לו אפשר להיות מובדל מההעלם והסתר דעולם ולא להתעסק בו.

משא"כ **נשיא הדור** (ובנדו"ד – אדהאמ"צ בדורו) – עליו להתעסק וכו' עם העולם. ולכן נצטער אדהאמ"צ על שלא מצא בעצמו בדקות ענין בדומה לזה שביקשו עליו תיקון.

ותן לחכם ויחכם עוד.

ברית מילה קודם מתן תורה

הת' שמואל שי' קסלמן

תלמיד בישיבתנו מלפנים

א. ידוע ביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א בכ"מ בלקוטי שיחות (ח"ה ע' 143 ואילך. ח"י ע' 138) בנוגע לקיום המצות של האבות, וזלה"ק (ח"ה שם ע' 145):

"דאָס וואָס די אבות האָבן אויף זיך מקבל געווען צו היטן כל התורה כולה טרם שניתנה איז עס, כאמור לעיל, געווען אַ **חומרא** און אַ **הוספה** אין פרומקייט מצד האבות, וואָס דערפאַר ווערט עס גערעכנט פאַר אַ זכות מיוחדת וכמשי"נ: **עקב** גו' משמתי וגו'. ובמילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז בשעת דער קיום פון אַ געוויסער מצוה שלא נצטוו עלי' איז געווען אין סתירה צו אַ מצוה אויף וועלכער זיי זיינען יע נצטווה געוואָרן, האָבן זיי דאָן די ניט-אַנגעזאָגטע מצוה **ניט** מקיים געווען. וואָרום ס'איז פשוט וברור, אַז אַן ענין פון חומרא און הידור קען ניט דוחה זיין אַ דבר של מצוה וחיוב".

וע"פ ביאור זה, מבאר (בב' שיחות הנ"ל) השאלה הידוע מפני מה לא מל אברהם אבינו א"ע עד שנצטווה אם קיים כל התורה, דהוא מכיון שכל הבני-נח נצטוו שלא לשפוך דם, כמשי"נ "אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חי' אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרוש את נפש האדם", ופרשיי "אף על פי שהתתתי לכם נטילת נפש בהמה את דמכם אדרוש מהשופך דם עצמו", ופשוט שא"פ לקיים ענין של הידור או חומרא כשהוא בניגוד לדבר שעליו נצטווה.

ב. ולכאורה יש להקשות ע"ז, דהנה בגמרא ביבמות עא, א איתא: "אמר רבה בר יצחק אמר רב, לא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו, שנאמר בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים וכו'. ודלמא הנך דלא מהול, דכתיב כי מולים כל העם היוצאים וכל העם הילודים וגו', א"כ מאי שוב, אלא לאו לפריעה, ומאי שנית, לאקושי סוף מילה לתחלת מילה מה תחלת מילה מעכבת, אף סוף מילה מעכבת בו".

ובתוספות ד"ה לא ניתנה פריעת מילה לאברהם איתא: "ומ"מ אברהם פרע מילתן אע"ג דלא נצטווה, כדאמר בבראשית רבה (פרק מז) דאפילו עירוב תבשילין קיים".

רואים שלשיטת התוס', עשו האבות פריעת המילה אף שלא נצטוו. ולכאורה ע"פ הביאור הנ"ל אינו מובן, דמכיון שכל התורה הייתה רק **חומרא**, ורק מילה הייתה **מצוה** ולא פריעה, א"כ איך עשו פריעת המילה בתור חומרא נגד הציווי המפורש של "אך את דמכם!!".

ג. בפשטות יש לתרץ שכל הביאור האמור, שקיום המצות של האבות הייתה בגדר חומרא שאינו שייך כאשר יש ציווי לנגדו, הוא רק לפרש"י על התורה. כמובא בלקו"ש ח"ה שם הערה 27, בנוגע להשאלה הנ"ל מפני מה לא מל אברהם אבינו א"ע עד שנצטווה, וזלה"ק:

"התירוץ הידוע (ריבי"א עה"ת ס"פ לך), שמכיון שקיום מצות מילה שייך רק פעם אחת, לכן לא מל א"ע עד שנצטווה על זה, כי "גדול מצווה ועושה כו"י (קידושין לא, א. וש"נ) – אין לאומרו לפרש"י עה"ת".

ועפ"ז מובן שהריבי"א וכו' לא חשו כלל להענין של חומרא נגד מצוה, רק מאיזה טעם אחר לא מל אברהם אבינו א"ע. ולפ"ז מובן איך תוס' סובר שהאבות עשו פריעת מילה, שאפ"ל שתוס' סובר כמו הריבי"א.

וי"ל שרש"י חולק על תוס', וסובר שהאבות לא עשו פריעת מילה מכיון שהוא היפך הציווי "אך את דמכם". ובנוגע לראיית התוס', שמביא מהמדרש של עירוב תבשילין – י"ל דלק"מ, מפני שבכל אופן בהמדרש אין המדובר מענין המילה (והא ראי' – שאברהם אבינו בפועל לא מל א"ע), ובמילא גם לא ממצות פריעה שהיא חלק ממצות מילה.

ד. אבל לכאורה עדיין יש להקשות, דהרי מצינו שלפרש"י האבות פרעו מילתם, ובהקדים:

בפרש"י עה"פ (ויגש מה, ד) "ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה", מבאר "ראה אותם נסוגים לאחור אמר עכשיו אחי נכלמים, קרא להם בלשון רכה ותחנונים והראה להם שהוא מהול (ב"ר)".

ובפירוש באר בשדה מבאר וז"ל: ומ"ש רבינו שאני מהול ככם, דייק לומר ככם, דהיינו, שמילתו פרועה לאפוקי זרע ישמעאל ובני קטורה וגם המצריים שמל אותם יוסף שלא הייתה מילתם פרועה שהרי לא נתנה פריעת מילה לאברהם כדאית' בפ' הערל, ואפ"ה יעקב ובניו פרעו מילתם שהרי קיימו כל התורה עד שלא ניתנה כמ"ש התוס' בפ' הערל".

ולכאורה מההכרח לבאר כפירושו, דהרי בפרש"י ד"ה אשר יאמר לכם תעשו (מקץ מא, נה) "לפי שהי' יוסף אומר להם שימולו וכשבאו אצל פרעה, ואומרים כך הוא אומר לנו, א"ל למה לא צברתם בר הלא הכריז לכם ששני הרעב באים, אמרו לו אספנו הרבה והרקיבה, אמר להם א"כ כל אשר יאמר לכם תעשו הרי גזר על התבואה והרקיבה מה אם יגזור עלינו ונמות". ומכאן, שכל המצריים היו נימולים, ועפ"ז מה ראי' יש בזה שיוסף מהול, הלוא כל המצריים היו כן?! ומוכרח לכאורה לבאר בפרש"י כהבאר בשדה.

ועפ"ז הדרא קושיא לדוכתא – לפרש"י איך פרעו האבות והשבטים מילתם? דלכאורה הי' חומרא נגד מצוה?

ה. ויש לבאר ע"פ מה דאיתא בגמרא שבת קלג, ב: "ת"ר המל כל זמן שהוא עוסק במילה חוזר בין על הציצין המעכבין את המילה בין על הציצין שאין מעכבין. פירש, על הציצין המעכבין את המילה חוזר, על הציצין שאין מעכבין את המילה אינו חוזר". ופרש"י שהברייתא איירי בשבת, ומפרש, שהטעם שמותר לחזור ולחתוך אפילו ציצין שאינן מעכבין בזמן שעסוק במילה, הוא מפני "דכולא חדא מילתא היא והרי ניתנה שבת לדחות אצלה".

וכמו"כ י"ל בנדו"ד: מכיון שהתיר להם הקב"ה לשפוך דמם ולמול עצמם, הנה גם פריעת המילה – שהיא חלק והמשך של המילה עצמה, ונעשה יחד עם המילה – מותרת מפני "שכולא חדא מילתא היא", ושוב אי"ז בסתירה להציווי "אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש". ודו"ק.

סיום הרמב"ם⁴

הרב חיים שאול שי' ברוק

מנהל "ועד הנחות בלה"ק"

תחלת התקנה

א. תחלת התקנה דלימוד הרמב"ם הי' בהתועדות אחרון של פסח תשד"מ. יצא אז קונטרס מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, באותה התועדות ובהתועדות דש"פ קדושים, אודות התקנה⁵.

נקודת הדברים בתחלת הקונטרס בנוגע להתקנה, הוא שדובר כמה פעמים אודות ההשתדלות לאחד את כל בני ישראל, ובפרט שעיי' מקרבים את הגאולה. ומהדרכים לזה – כאשר כל בני ישראל מתאחדים עיי' לימוד ענין אחד בתורה, שעיי' לימוד התורה נעשה "יחוד נפלא שאין יחוד נמצא כמוהו", וכאשר כמה וכמה מישראל לומדים ענין אחד בתורה, אזי מתאחדים זה בזה ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו".

ב. שיחה זו הוגחה על ידי כ"ק אדמו"ר שליט"א ארבעה פעמים:

תחלה הוכנה השיחה באידיש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיחה. לאחמ"כ הגיחה פעם נוספת, כפי שהי' רגיל אז שהשיחות הוגהו פעמיים.

אח"כ הוכנה השיחה בלה"ק, בתרגום צמוד לפי-ערך לשיחה באידיש, והוכנסה להגהה. בד"כ היו מכניסים את השיחות להגהה עם רווח כפול, כדי להקל על ההגהה, אך הפעם – מכיון שכאמור הי' מדובר בתרגום לפי-ערך – הוכנסה עם רווח רגיל.

בפועל, הגיה כ"ק אדמו"ר שליט"א הרבה בהשיחה כפי שהוכנסה בלה"ק, ואף הוסיף בה סעיף שלם בכת"ק.

לאור זאת, הוכנסה השיחה באידיש פעם נוספת, כאשר ההגהות דהשיחה בלה"ק נערכו באידיש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיחה – בפעם הרביעית.

ג. שלשה מסלולים התווה כ"ק אדמו"ר שליט"א לתקנת לימוד הרמב"ם: (א) ג' פרקים ליום, (ב) פרק אחד ליום, (ג) ספר המצות.

הי' מענה מכ"ק אדמו"ר שליט"א לאי השלוחים, שביקש ש"יפטר והו"ו מלימוד ג' פרקים ליום, ותוכנו (הלי' המדוייק אינו ידוע, באשר המענה

⁴ מתוך דברים שנאמרו במעמד חגיגת סיום הרמב"ם המרכזי יום חמישי, כ"ף אלול ה'תשע"ח בהיכל ישיבת תו"ת דמנטרעאל.

מובא בזה ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א כמ"פ להדפיס מהדברים הנאמרים בחגיגות סיומי הרמב"ם כו'. **המערכת.**

⁵ נדפסה בלקו"ש חכ"ז ע' 229 ואילך (באידיש); חל"ב ע' 271 ואילך (בלה"ק).

עצמו מעולם לא פורסם), שכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו – למי הוא עובד?
[היינו שעובד הוא לבעל התקנה, ואין לו זמן ללימוד ג' פרקים!].

לאידך גיסא, בהתועדות ש"פ תצוה תשמ"ה דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בארוכה אודות המסלול דפרק אחד ליום, ואמר אשר אלו שבהתאם למעמדם ומצבם לומדים הם פרק אי ליום, נחשב זה אצלם בדיוק כמו לימוד ג' פרקים ליום ע"י אלו השייכים לזה. משא"כ מי שביכלתו ללמוד ג' פרקים ליום, מובן ופשוט שאינו יוצא בלימוד פרק אחד ליום.

סיומי הרמב"ם במשך השנים

ד. בשיחת היסוד דהתקנה, היינו עוד לפני התחלת הלימוד בפועל, הרחיב כ"ק אדמו"ר שליט"א את הדיבור אודות ה"סיום", ואמר אשר הלימוד יהי באופן אשר יסיימו את לימוד כל הספר "ביום זכאי **בנדו"ז**" (או בסמיכות ממש לו) – יום הולדתו של הרמב"ם, ערב פסח הבעל"ט"י.

אודות חגיגת הסיום אמר אשר מהנכון לעשות סעודה או התועדות "לגמרה של (משנה) תורה", ומכיון שבערב פסח עצמו אין לעשות זה, יעשו את הסיום ברבים בימים הסמוכים, בהתאם לתנאי המקום כו'.

כפי שנתברר לאחר מכן, ה"יום זכאי" בו התקיים ה"סיום" הראשון, הי' ביום הבהיר י"א ניסן דשנת תשמ"ה.

ה. בשנה הבאה, שנת תשמ"ו, הי' ה"סיום" ביום ועש"ק, מחרת כ"ה אדר ראשון.

כבר **שבעה שבועות** לפני ה"סיום", בהתועדות ש"פ בשלח ט"ו בשבט, דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שהוגהה לאחמ"כ, אודות ההכנות לסיים.

את ההגהות בכת"ק ניתן לראות בהקובץ דהכתבי-יד-קודש שהדפיסו ל"סיום" זה⁶.

בשיחה כפי שהכניסו להגהה הופיע המשפט הבא: "ומכיון שסיום מחזור השני (ע"פ המצויין ב"מורה-שיעור") הוא – יום ועש"ק פ' ויקהל, כ"ו אדר ראשון, ובו ביום אי אפשר לערוך את ה"סיום" באופן ד"ברוב עם הדרת מלך", מפני הטרחא בהכנות לשבת – הרי הזמן הראשון לעריכת חגיגות הסיום הוא: יום הש"ק שלאחריו .".

בין ההגהות במשפט זה הי': כ"ק אדמו"ר שליט"א העביר קו מחיקה על התיבות "אי אפשר", וכתב "**קשה במאד**".

⁶ ל"יקוט כתבי יד קודש – סיום הרמב"ם" ע' 3-32.

ו. בשנת תשמ"ב, לאחר חודש תשרי, הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א אשר הספר "תניא מהדורא קמא" שהי נמצא בשלבי עריכה, יופיע לקראת י"ט כסלו.

לביצוע הוראה זו לא היי אחיזה בדרך הטבע (וכפי שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בעצמו, כדלקמן), הן מצד כובד המלאכה והן ובעיקר מצד קוצר הזמן. אך הנוגעים במלאכה – חברי ה"ועד להפצת שיחות", יחד עם עוד כמה מאנשי, כמפורט ב"פתח דבר" – התמסרו לענין, והספר היי מודפס ומוכן ללימוד כבר ביום ועשי"ק ט"ו כסלו.

בהתועדות ש"פ וישלח ט"ז כסלו הייתה שיחה נפלאה על זה, ובין הדברים אמר: "וכאמור לעיל שע"פ טבע לא הייתה אפשרות כלל לסיים את הדפסת הספר קודם י"ט כסלו, וכאשר בקשתי להשתדל שהדפסת הספר תסתיים קודם י"ט כסלו, הנה גם אצלי היי ענין זה באופן שלמעלה מהשכל, היינו, שמצד השכל היי מופרך שיוכלו לעמוד בזה. אלא ענין זה היי באופן של אמונה – אמונה בכחם של "חסידים", שכאשר הם רוצים למלא את הציווי, ומחליטים בתוקף ש"כן יקום" – הרי הובטחנו שיד החסידים על העליונה, ולכן האמנתי שיצליחו בענין זה".

ויש לומר עדי"ז בנדו"ד – ה"סיום" דגן הנערך בליל ועשי"ק, שעל עריכת "סיום" בועשי"ק כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א ש"קשה במאד", ואעפ"כ, מצד "כחם של חסידים, כאשר הם רוצים למלא את הציווי, ומחליטים בתוקף שכן יקום" – מתאפשר עריכת הסיום גם בועשי"ק.

ספר "יין מלכות"

ז. במהלך המחזור השני דלימוד הרמב"ם הופיעו חוברות "יין מלכות" על ספרי הרמב"ם (תחלה על ספר המדע, אח"כ על ספר אהבה וכו'), הכוללים את הביאורים שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א ברמב"ם החל מתחלת התקנה, הן הביאורים ע"ד הנגלה והן הביאורים באופן ד"לתקן הדיעות". החוברות נערכו ע"י הרה"ת ר' מנחם מענדל שי פעוונגער (כיום השליח בזינווה, שווייץ).

כ"ק אדמו"ר שליט"א הראה את שביעות רצונו הק' מחוברות אלו.

ח. לקראת הסיום השלישי, ביו"ד שבט תשמ"ז, היי החומר מוכן, אמנם מפני סיבות שונות נתעכבה הדפסת הספר, והוא הוכנס לכ"ק אדמו"ר שליט"א בשלהי תשרי תשמ"ח.

בפתח-דבר כתבו אשר "הספר יו"ל לקראת ימי כי טבת . . וכ"ד טבת". חשבון הדברים היי, שעד שהעימוד יהי מוכן בנ"י. והחומר יושלח להדפסה באה"ק וכו' – היי הספר מוכן בעוד כחודשיים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א כתב על זה – ניתן לראות זאת בהקובץ דהכתבי-יד-קודש שהדפיסו⁷ –:

ה"ז לאחרי יותר מחודשיים !

כיון שאין כדאי כלל לעכב ההו"ל (ובשנים כתיקונם הי' להו"ל למחרת סיום הג') – יקשרו ההו"ל ל"ויעקב הלך לדרכו" וכיו"ב

ט. לספר הכין הרמ"מ שי' פעוונזנער "מבוא" שלם על אודות התקנה. כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל להגיה "מבוא" זה.

בין השאר היו הגהות מאד מעניינות וחלקם "צריכים לימוד". להלן נעמוד על כמה מהם:

(1) במבוא נכתב: "והנה, לגודל הענין דלימוד הרמב"ם בשיעור יומי, כבר הופיע קונטרס שלם מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בדבר לימוד ספר הרמב"ם".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "שלם".

ואף שאין אתנו יודע עד מה בטעם הדבר, אולי יש לבאר בדא"פ ע"פ מה שבאותה השיחה, הנה לאחר שמבאר בארוכה הטעמים דהתקנה, שעיי"ז נפעלת אחדות ישראל, מצות לימוד וידיעת התורה, וכו' – הוסיף "ומפני טעמים הנ"ל (ועוד טעמים) באתי בהצעה כו"ו". היינו, שישנם טעמים נוספים לתקנה, אותם לא גילה כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(2) אודות הביאורים ברמב"ם בשיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, נכתב בהערה במבוא: "ויתכן שהביאורים ברמב"ם הם בהתאם להוראה ללמוד הלכה אחת לכה"פ – בעיון, ולשתף עיי"ז את השומעים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף שני תיבות: "ויתכן שהביאורים ברמב"ם הם קיצורים מהלימוד בהתאם להוראה כו"ו".

שכוונת הדברים בפשטות, שכמובן וגם פשוט שלא כל מה שלמד כ"ק אדמו"ר שליט"א ברמב"ם נאמר בהועדויות כו', אלא "קיצורים מהלימוד".

(3) באחת הכותרות במבוא נכתב "תחילת המבצע".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "המבצע", וכתב "התקנה".

מהו החילוק שבין "מבצע" – כעשרת המבצעים שייסד כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועורר אודותם ריבוי פעמים וכו' – לבין "תקנה", אין אתנו יודע, אך רואים שקיים הבדל כזה. ופירוש הדברים ילמוד כ"א לעצמו.

⁷ שם ע' 13 ואילך.

יוד. מבין הדרכים ל"התקשרות", המפורטים בהיום יום (כ"ד סיון) "השואל במה היא ההתקשרות כו'", הנה שניים מהם חזר עליהם כ"ק אדמו"ר שליט"א במיוחד פעמים רבות (כבשיחות ה'תש"י וכו'): לימוד תורתו, ושמירת התקנות שלו.

ויש לומר, שע"י שלומדים "הלכה אחת בעיון" – חלק מהתקנה דלימוד הרמב"ם, ועושים זאת מתוך הביאורים **שבשיחות** כ"ק אדמו"ר שליט"א – הנה ישנם בזה ב' הענינים, דלימוד תורתו ודקיום תקנותיו.

"קב שלו"

יא. כאשר כתבו בתולדות כ"ק אדמו"ר שליט"א שבריש היום יום אודות התקנה דלימוד הרמב"ם, כתבו "להשתדל ללמוד בכל יום ג' פרקים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "להשתדל". אשר מזה ניתן ללמוד גודל ההדגשה דהתקנה דלימוד הרמב"ם.

יב. בשיחת ערב יוהכ"פ תשמ"ו, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א על אודות לימוד שיעור היומי ברמב"ם, שזהו "קב שלו".

אמנם בהשיחה הי' ביאור אחר בענין זה, אבל אולי י"ל:

על לימוד שיעורי חת"ת עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א עשרות אלפי פעמים במשך השנים: **בריבוי** מכתבים – כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' כותב על מכתבים שנתקבלו את המילה "חת"ת", והי' זה סימן למזכירות להוסיף את הקטע "בטח שומר את שלשת השיעורים כו'"; **בריבוי** התועדויות במשך השנים וכו',

אך עם כל זה, מדובר הרי בתקנה של **אדמו"ר מהוריי"צ**.

אפילו בנוגע המבצעים – מצינו שכאשר עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א בר"ד ב' סיון תשכ"ח על החלישות שנעשתה בשמירת גזירת המשקה ואשר אלו שאינם שומרים על זה לא ילכו ל"תהלוכה" כו', הנה בין הדברים אמר, שתפלין הי"ה מצוות עשה מה"ת, ולכן לא יאמר שאלו שאין שומרים הגזירה לא ילכו למבצע תפלין כו' (ומשא"כ תהלוכה). ואותה הנקודה שייד לומר על שאר המבצעים שבאו לאחר מכן, שבעצם הי"ה מצוה מה"ת.

התקנה דלימוד הרמב"ם – היא **"קב שלו"**!

יג. כל כך עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א, עוד הפעם ועוד הפעם, אודות התקנה דלימוד הרמב"ם, עד שבהתועדות ש"פ פנחס תשד"מ אמר אשר יהי רצון שה"חלום" – כך הי' לשונו הק' – אודות אחדותם של ישראל ע"י לימוד ספר הרמב"ם, **שכל** בניי **בכל** מקום שהם יתאחדו בלימוד כל הלכות התורה, יתגשם במילואו!

ודבר זה תלוי לכל לראש בנו: עי"ז שלימוד הרמב"ם אצל כל אחד יהי באופן שאא"פ בלעדו – בדיוק כפי שלא יעלה על דעת אף אחד לא להניח תפלין יום אחד – ויהי זה חדור אצלנו בדם, נוכל, בדרך ממילא, לפעול זאת אצל עוד יהודי ועוד יהודי.

הקשר דתקנת לימוד הרמב"ם ומשפט הספרים

יד. ה"סיום" נערך השנה בכ"ף אלול, כך שהתחלת מחזור החדש היא בכ"א אלול.

ע"פ הענין דעריכת חשבון נפש, יום לחודש יום לחודש, החל מח"י אלול – הנה כ"א אלול הוא כנגד חודש טבת,

שזה מזכיר כ"א מאתנו ע"ד היר"ט דחודש טבת בדורנו זה – יום הבהיר ה' טבת. לאורך כל הדרך ראו מכ"ק אדמו"ר שליט"א, אשר המשפט קשור לנשיאותו הק'.

על הקשר שבין תקנת לימוד הרמב"ם ומשפט הספרים, י"ל:

(1) בהתועדות י"א ניסן תשמ"ה – שאז, בדרך הטבע בגשמיות העולם, לא הייתה שום ידיעה אודות הנעשה עם הספרים – הנה בשיחה ב, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלכאורה מתעוררת שאלה ותמיהה, היתכן שמתאספים להתועדות בקשר לכבודו של אדם?

[וזאת – לאחר שהתוועד בי"א ניסן חמש עשרה שנה רצופות!].

והביאור, שאי"ז בקשר עם "יחיד" ואיש פרטי – אלא עם ה"קבוצה" כולה, בהמשך למאתיים שנות קיומה של תנועת חסידות חב"ד, ולפני"ז תנועת החסידות הכללית.

דמכיון שכ"ק מו"ח אדמו"ר נמצא בעולם האמת, זקוק הוא ל"הענט און פיס" בעולם דלמטה, שיעסקו בהפצת תורתו ועד למעשה בפועל כו'.

וכהסיפור הידוע על א' מגדולי ישראל שכיהן כרב בעיר ואם מישראל, שמבנה גופו הי' קטן-קומה וצנום, ואמר, אשר אמנם קטן-קומה וצנום הוא, "אבער דער **ביינקל** איז א גרויסער".

– אשר כל זה קשור לדברים שנידונו לאחר מכן במשפט, שהצד שכנגד טענו שהכל נגמר ביו"ד שבת ר"ל וכו', וכן הענין ד"ביינקל" הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א באותה תקופה, אז "ער מיינט דעם ביינקל". –

ואח"כ אמר, אשר מלבד כל האמור, ישנו בהתועדות זו עוד ענין הכי עיקרי, שהוא הענין ד"סיום הרמב"ם" כו', ובשיחה שלאחרי' ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א את סיום הרמב"ם.

(2) בהתועדות ט"ו תמוז תשמ"ה, בה היי השיחה החריפה על אודות הספרים, ראו באופן בולט שמדובר בענין הקשור לדור השביעי: בסיום שיחה א הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שלפני אמירת המאמר ינגנו את ניגוני כל הרביים. כאשר סיימו לנגן את ניגון ה"בינוני", התחיל ר' יואל שי לנגן "אתה בחרתנו", וכ"ק אדמו"ר שליט"א לא הניח להמשיך, והתחיל מיד באמירת המאמר (כעין שיחה) ד"ה יהי ה"א עמנו.

בשיחה האמורה אודות הספרים, הודיע כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות החלטת אגודת חסידי חב"ד שחברי ה"כולל" ילמדו בחדרו של אדמו"ר מהוריי"צ. ואמר, אשר כשירצו לשתות "תה" ושאר הענינים לא יעשו זאת שם אלא במק"א, ואילו שם ילמדו "את תורתו של נשיא דורנו, ושיעורי הרמב"ם היומי".

בהמשך היי הביטוי המפורסם, אודות העורכי-דין שיצטרכו לקחת עבור המשפט, שאמר שעו"ד אינם מענינו כו', "א שאלה אין רמב"ם איז מיינער אן ענין, אדער א מאמר פון דעם רביין נשיא דורנו, אדער א הנהגה שלוי", משא"כ הענין דעו"ד כו'.

מענות קודש - תשמ"ט

א

[תשרי]

מענה על דו"ח שכתב אחד מעסקני חב"ד (מצילום כתי"ק – ס' "מאוצר המלך" ח"א ע' 133):

קבלה

נת' ות"ח והזמ"ג וכו'

ויה"ר שתהא פעולה נמשכת,

והרי נמשכות כהנ"ל משנת

תשמח תשמח הקהל ור"ה

דתשמ"ט (. . מעשים

טובים)

בהוספה על הנ"ל [ינת' ות"ח . . טובים)] – גדול הזכות וסוג בפ"ע – עידוד

בנ"י הנתונים במצור וכו'

ב

[גי תשרי]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב (ס' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 203 ; 241):

[1] אודות מימון "בית-חב"ד המרכזי בארץ הקודש", שהועלה אז רעיון הקמתו:

שייך לכפר חב"ד, לאגודת חסידי חב"ד ולצעירי אגודת חב"ד (ועל פי הוראת ועד רבני חב"ד כמה לכל אחד).

[2] על דו"ח הוצאות מבצע הקהל, בין השאר כתב: "יצויין כי בדו"ח ההוצאות לא נכללו ההוצאות של חגיגת "סיום הרמב"ם" אשר נערך ב"יד אליהו" ברוב עם וכו' תוך שימת דגש שזו שנת "הקהל", משום שאיננו בטוחים שיש להכליל הוצאה זו בהוצאות מבצע "הקהל".

על פסקא זו כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

השתתפות 50%

ג

[ז' תשרי]

מענה לר' שלום דובער לוין, שכתב שבהמשך לפניית כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהתועדות ש"פ ויגש יום הבהיר ה' טבת תשמ"ח), לשלוח ספרים לספריית אגודת חסידי חב"ד, ולארגנם באוסף מיוחד שיקרא "מבצע ספרים – שנת הקהל תשמ"ח" – נתקבלו לספריי' כחמשת אלפי ספרים, ו"כיון שלפני הבנתינו בדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, הושלם מבצע הספרים של שנת הקהל – תשמ"ח, לכן בדעתינו להניח את הספרים המתקבלים מעתה – באוסף הרגיל של ספריית המל"ח".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – סי' "ספריית ליובאוויטש" ע' קפח. "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קלב):

לדבר עם אגו"ח

ע"ד בנין לספרי'

בסמיכות לדהוה

או הרחבת

הנוכחי

וכו'

ד

[ערב חה"ס]

מענה להשליח ר' שלום דובער שם-טוב, שכתב ע"ד ההכנה לדפוס דספר אודות חב"ד באנגלית, וביקש "ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהדפסת הספרים ובהפצתם בזריזות ולנחת רוח" (מצילום כתי"ק – "צדי"ק למלך" חוברת ו ע' 205):

כבר עניתי כמה פעמים,

אזכיר עה"צ

ה

[כ"ד תשרי]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא, שבמשך ה"הקפות" היו לו קירובים מיוחדים מכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכתב שמודה על הקירובים, ומרגיש לא נעים שבזמן ההקפות הי' כ"ק אדמו"ר שליט"א צריך לחשוב עליו (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

א פולגער איז דאך ניט שייך, ואמרו חז"ל איתתא בהדי שותא פילכא.

אודות מימון המוסדות שלו כו', כתב:

באופן יוצא מן הכלל מצו"ב:

1. צ'ק מענק חד פעמי להמוסדות מחנים ע"ס 100.000

2. צ'ק ע"ס 1.000 דולר כבקשתו.

ו

[תשרי]

מענה לר' אברהם חנוך גליצנשטיין בו הוראות בנוגע ל"ספר היחידות" שמור"ל (סי' "היכל מנחם" ח"ב ע' קעג):

בכל כהנ"ל

(1) כל המרבה במפתח ענינים – ה"ז משובח.

(2) באם תהי' הגהה דעכ"פ עוד א' – בחותמת קה"ת.

(3) כיון שספק – בלי מסגרת.

(4) הרי במילא שהיו גם חסידים?! – נפשו (דיעקב) קשורה בנפשו (דבנימין)

(5) כמה אופנים (ענינים) בהתקשרות ושייכת בין ידידים, מרבי לחסיד, אב ובן: ישראל ותורה ועוד ובכל מקום מדובר ע"פ ענינו, ע"פ הנ"ל מובן שאפ"ל מקושר יותר מחסיד או להיפך.

וראה בהמצוין במפתחות לדא"ח (בפרט דמאמרי אדנ"ע).

(6) מקור השם יחידות? עכ"פ פעם הא' שהובא.

בהמשך לסעיף האחרון בהמענה, ציין הנמען למאמר אדה"ז הנדפס בלקוטי שיחות ח"ה ע' 334 : כשם שצועקים ביחידות כו', ועל זה ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

נת' ות"ח שמזה משמע (עכ"פ) שמפורסם ופשוט מה זה יחידות אזעה"צ.

ז

[לאחר ש"פ בראשית]

מענה ל"ועד הנחות בלה"ק" על מכתב בו שאלות בהמדובר בהתועדות ש"פ בראשית.

במכתבם כתבו :

"נתבאר בפרש"י ד"ה ברא אלקים, שהבריאה בפועל היתה במדת הדין, כי בתחלה (לפני שניתן יצה"ר באדם, שזה הי' כשאכל מעה"ד (רש"י ב, כה), ומכ"ש לפני בריאת האדם), הי' העולם יכול להתקיים במדת הדין. ורק לאחר חטא עה"ד, אז לא הי' העולם יכול להתקיים במדה"ד ושיתף מדה"ר.

לכאורה : א) למה כותב רש"י "שבתחלה עלה במחשבה כו", לשון שנותן מקום לטעות שרק עלה במחשבתו אבל לא הי' כן בפועל, דלכאורה הוה לי לכתוב בסגנון ברור "שבתחלה ברא כו"?

ב) רש"י מסיים "והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים", והרי ביום עשות גו"י הוא ביום הראשון [כמובן בפשטות, וכמ"ש גם ברש"י ב, ד], ומזה מוכח לכאורה שהשיתוף דמדה"ד [ה' אלקים] הי' ביום הראשון?!

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה לוי"ט אד"ר תשס"ה) :

[1] על מש"כ "שנותן מקום לטעות שרק עלה במחשבה אבל לא הי' כן בפועל", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

הרי ממש"ך ברור

שכן הי' עד שראה

[2] על מש"כ "רש"י מסיים "והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בשנינו מ"ב בראשית ברא" (שמפורש שהייתה כדי "לעשות")

[3] על הציון לפרש"י ב, ד, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

לימודם פרש"י – באופן הכי מוזר

הרי בפרש"י זה מפורש (לדעתם)

שאדם וחוה נבראו ביום א

ח

[שלחי תשרי]

מענה בקשר לאסיפת עסקני אני"ש, בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לפעול שכמה שיותר יצביעו ל"אגודת ישראל" בבחירות הקרובות (יומן הרמ"א שי' זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח):

בטח יוסיפו ובהוספה ואזכיר עה"צ להצלחה רבה וכו'.

ט

[ב' מרחשון]

מענה למכתב ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב, בו כתב: "לאחר פניית מטה הבחירות מטעם חב"ד (הרבנים והעסקנים) אל צאגו"ח (ביום ב' כ"ט תשרי) לקבל על עצמו את מלאכת התעמולה וכו' למען הצבעה לאגו"י – החלטנו כי נירתם למשימה בכל כוחנו, באמצעות כל בתי חב"ד באה"ק, במטרה לחולל מהפך של ממש בבחירות הקרובות – שמאות ואלפים יצביעו ג'. ההחלטה התקבלה לאחר שהגענו למסקנה כי לולי ההירתמות של צאגו"ח לענין – לא יזוז דבר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 155):

אזכיר על הציון להצלחה רבה ומופלגה ועל טבעית כפשוטו ממש.

יוד

[לאחר ש"פ נח]

"צעטל" בכת"י ש מסר כ"ק אדמו"ר שליט"א למסור להוסיף בהר"ד דהתועדות ש"פ נח תשמ"ט (מצילום כתי"ק – "צדי"ק למלך" חוברת א ע' 144):

הוסיף

בהר"ד

בד"בדורותיו":

עפמשנ"ת"

שאדה"ר

נתתקן (בפרט

חטא עה"ד שלו)

באברהם וזהו

מעיקר ענינו,

אולי י"ל שזהו

מדורותיו דאב-

רהם (כאדה"ר

שקודם המבול

ונח ה"ה בפשטות אדה"ר

לאחרי

המבול ובו

וע"י נמשכו

עד סוה"ד

החשיבות

דנברא

יחידי

וכו'

(* אוה"ת

..

כתהאריז"ל

..

יא

[ו' מרחשון]

מענה לחכם רפאל אלאשוילי, רב קהילות יוצאי גרוזיא ברחבי תבל, שיצא לסיבוב בקהילות יוצאי גרוזיה בארצה"ב, ושמע שרצונו הק' שיצביעו למען "אגודת ישראל" ("ג'"), ושאל אם לעזוב הכל ולנסוע לאה"ק, או להמשיך להסתובב למען הקהילות בחו"ל והתרמת כסף למען הכולל לעולי גרוזיא באה"ק.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה ציקושילי ו' שבט תשס"ח. "התקשרות" גליון תקע):

ומגיע לאה"ק ביום בו מתחילין

לשאול על גשמי ברכה,

ואחז"ל דלחכם די ברמיזא

מצו"ב לצדקה באה"ק ועיין

(תניא) אגה"ק

מצו"ב 180 ש"ח.

יב

[ז' מרחשון]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב על דו"ח מהתקדמות המבצע בקשר להבחירות, ובקשת ברכה להשגת המימון להפעילות (סי' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 155):

הזכרתי על הציון ביום מסוגל דארץ הקודש (ז' מרחשון) להצלחה רבה "גשמי ברכה".

יג

[ז' מרחשון]

מענה לר' ישראל טעלישעווסקי שכתב בין השאר שהציעו לו עניני עסקים בעיר אדעלאיד, אוסטרליא, ושאל אם להתיישב שם לצורך זה, או עכ"פ לנסוע ולעשות שם עסקים ("צדי"ק למלך" חוברת ז ע' 236):

1) נת' ות"ח, אזכיר עה"צ לבשו"ט.

2) לצד המעשי – אין באדעלאיד אַוירה של ישיבה ת"ת וכיו"ב, ולכן אין כדאי להתישב שם, ובפרט עם ילדים דגיל חינוך.

3) לעשות עסקים שם – בהתייעצות בידידים מבינים.

4) כבכל עסק – לא באופן דתפסת מרובה.

יד

[ח' מרחשון]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, על בקשת ברכה עבור אברך אחד שעמד על סף גירושין ל"ע (תשורה ראסקין כ"ט סבת תשנ"ט):

דיוק בטהרת המשפחה. וכדאי שילמדו עוה"פ הל' הצריכות שמא נשכחו פרטים אחדים, אזכיר עה"צ.

טו

[ט' מרחשון]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, שביקש ברכה לעסקים, ושאל אם יש עוד הוראות מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ומה יש לו עוד לעשות בגשמיות או ברוחניות לשפר המצב (מצילום כתי"ק – קובץ ועד חיילי בית דוד ש"פ משפטים תשע"ג ע' 15, והעתקה):

עבודת ה' בשמחה וט"ל כבשנה תמימה

אזכיר עה"צ.

טז

[ועש"ק לך, יו"ד מרחשון]

מענה לר' שלום דובער לוינ ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' סז; פה; פט):

[1] על שאלתו אם הזמן מתאים לעריכת השו"ת של אדמו"ר מהר"ש ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' סז):

כשיתקבץ חומר רב גם בכמות.

[2] במכתבו: "בזמן הפנוי שהי לי בחדשים האחרונים, סיימתי את עריכת הספר "תולדות חב"ד ברוסיא הסובייטית", האם למוסרו לדפוס?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

מוקדם (מפני המצב שם).

[בשלהי החורף שלח אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א את עלי ההגהה דהספר,
וכתב :

ההו"ל?

הנ"ל ענה שלא, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה להדפיסו].

[3] במכתבו : "בסדרת "תולדות חב"ד" אולי כדאי להכין כרך על תולדות הספריה בחב"ד, במשך הדורות [מובן ופשוט שהמדובר הוא רק להכינו עתה, ולא לפרסמו עד שתסתיים פרשת הספריה כאן וברוסיה]. האם כדאי להתחיל לעסוק בריכוז ועריכת החומר הזה?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

מתח קו תחת התיבות "להתחיל לעסוק בריכוז ועריכת החומר הזה".

יז

[אמצע מרחשון]

מענה לאחד מאנ"ש באה"ק שכתב שמקרין שם וידיאו ע"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א, על מנת להשפיע על אנשים שיצביעו "ג"י" (יומן הרמ"א שי זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח) :

לארכה ולרחבה.

חי

[י"ד מרחשון]

מענה לאחד שכתב ע"ד הפתגם ד"היום יום" דיום זה, ובהמשך לזה שואל האם לנסוע לאה"ק בשביל הבחירות (יומן הרמ"א שי זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח) :

אזכיר עה"צ.

יט

[י"ד מרחשון]

מענה לאחד השלוחים, מנהל מוסד להפצת היהדות עבור עולים מרוסיה באחד מערי ארצות הברית, שקיבל הצעה מאת השליח האזורי שיעבור להיות תחת מרות סניף המל"ח במדינתו (סי' "שליחות כהלכתה"):

תלוי כמובן בהרב [שם השליח האזורי]. אזכיר על הציון.

כ

[ועש"ק וירא, י"ז מרחשון]

מענה לשאלת הנהלת "צבאות השם" ע"י המזכיר ריל"ג בנוגע לציר שער הגליון "משיח טיימס" דחודש כסלו, בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנת תשמ"ח שגם ילדות קטנות ידליקו בעצמן נרות חנוכה, "ושואלים אם כן הדבר, אם ההוראה גם לשנה זו ואז ידפיסו השער כמצו"ב" (מצילום כתי"ק – מאוצר המלך ח"ג ע' 130. ליקוט כתי"ק חנוכה ע' 20):

שאלה לרב

כא

[כ"א מרחשון]

מענה לאחד שכתב: "אני פועל ב . . . [שכונה מסויימת בברוקלין] למעלה משנה וחצי, וב"ה היתה ויש הצלחה רבה בפועל ממש בפעולות שם.

אין לי שום גוף או תמיכה כספית משום גורם כמו צא"ח וכדומה, כך שאני פועל הכל בכוחות עצמי וכמובן בשליחות ובעידוד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אמנם אני רבות פעמים נופל ברוחי ולפעמים אף מיואש מאחר ואין אני מקבל תשובות מכ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר לעבודתי שם ושליחותי במקום . . .

אני מבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה רבה ומופלגה בכל הנ"ל ומתוך שמחה וטוב לבב אמיתיים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ תולדות תשע"ח):

[1] מתח קו תחת התיבות "למעלה משנה וחצי, וב"ה היתה ויש הצלחה רבה בפועל ממש בפעולות שם", וכתב:

ואשרי חלקו וגדול זכותו וכו'.

[2] על מה שכתב ש"אין לי שום גוף או תמיכה כספית משום גורם כמו צא"ח וכדומה", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

כמה פעמים התקשר עמהם?

וסימן תיבות אלו בחץ.

[3] על מה שכתב ש"אני רבות פעמים נופל ברוחי ולפעמים אף מיואש מאחר ואין אני מקבל תשובות מכ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר לעבודתי", כ"ק אדמו"ר שליט"א מתח קו תחת התיבות "בקשר לעבודתי", וכתב :

כמה פעמים השבתי

[4] בשולי המכתב כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בתמהון הכי גדול

קראתי שאלתו העליו

להתעסק . . בהפצת המעינות!!

אלפי דפים נדפסו בזה מכ"ק מו"ח אדמו"ר!

[5] מעבר לדף כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

קושיותיו על שאין מזמינים וכו'

מפורסמות כתובות צאגו"ח, דהמזמינים

ויפנה וישאלם ישר

כב

[כ"ב מרחשון]

מענה על דו"ח שכתב ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב, המסכם את מערכת הבחירות וההישג הנאה שהביא את "אגודת ישראל" לחמשה מנדטים, וכתב אשר "אנו מקווים כי את מערכת הבחירות ניהלנו בצורה טובה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 155):

בצורה הכי טובה.

אזכיר על הציון. נתקבל ות"ח.

כג

[ועש"ק חיי שרה, כ"ד מרחשון]

מענה על מכתב ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב בו ביקש את הדרכת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר להמשך הדברים בקשר להבחירות, וכן הכניס פרוטוקול מאסיפת עסקני אנ"ש שהתקיימה בעקבות הבחירות (ס' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 156, והעתקה):

נתקבל ומצו"ב, ומצורף בזה המענה:

בנוגע לצאגו"ח והוא בתוכם – צדק בכתבו – שנגמרה התעסקותם בזה, ויחזרו לעסקנותם מבצעים וכו'. והשם יצליחם.

על הפרוטוקול הנ"ל:

נתקבל ות"ח. ואזכיר על הציון להצלחה.

בכל זה מובן שבכיוב"ז צ"ל השקו"ט בזה וההחלטות ע"י עסקני ורבני אנ"ש שי' שבאה"ק (וא"א מעבר לים).

כד

[כ"ז מ"ח]

מענה לר' משה יהודה קאטלארסקי על אחת הדוחו"ת מכינוס השלוחים העולמי (מצילום כתי"ק – תשורה ניאזוף י"א שבט תשע"ו):

[1] בתאריך המכתב, נכתב "כ"ז כסלו, ליל פתיחת הכינוס השלוחים העולמי".

כ"ק אדמו"ר שליט"א העביר קו מחיקה על תיבת "כסלו", וכתב:

מ"ח

[2] לצד התיבות "ליל פתיחת הכינוס השלוחים העולמי", כתב:

ויהא בהצלחה רבה מאד מאד

כה

[אור לר"ח כסלו]

מענה על מכתב ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב, בו דיווח על כינוס מיוחד למנהלי סניפי צעירי אגודת חב"ד, שיעסוק בין השאר בהבהרה לסניפים על סיום תפקיד צאגו"ח וסניפיו בענין הבחירות.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' צעירי אגודת חב"ד" ע' 156, והעתקה):

יש כאילה הרוצים להכניס מחלוקת בחב"ד ורוצים להשתמש בצאגו"ח על ידי שיפתום שילכו ל(עסקני) המפלגות ויתערבו בפוליטיקא וכו' וכו'. ובודאי ישנה וישלש. ברור – שאין לצאגו"ח (ולסניפי') ולכינוס זה כל שייכות לזה כלל ואין לדון בזה כלל. וכל זה שייך אך ורק לועד עסקני אנ"ש (כולל ובראש רבני אנ"ש) שי' שבאה"ק וכבר פעיל.

אזכיר עה"צ.

כו

[חורף]

מענה בקשר להמצב בהמשך להבחירות (מהעתקה):

אי אפשר לנהל ענינים מעבר לים מוכרח שסוף סוף יתדברו עסקני אנ"ש שיחיו ביניהם וכלפי חוץ דחב"ד תהי' דעה אחד ובמשך הזמן גם בכמה ענינים כלפי פנים. אזכיר עה"צ.

כז

[חורף]

מענה נוסף בענין זה (מצילום כתי"ק – סי' מאוצר המלך" ח"א ע' 142):

!?! כו"ב פעמים הדגישו: שכ"ז שייך לעסקני (בראשות רבני)

אנ"ש שי' שעל אתר ומזמן רב שיש ועד המתעסק

בזה – האומנם אין סוף לשאלות בזה!?!

כח

[י"ד כסלו]

מענה לר' שאול משה אליטוב, שהכניס – ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנה זו ללמוד בכל יום מתורת רבותינו נשיאינו – קובץ דליקוט קטעים לכל יום מימי חודש כסלו, שפורסם בארגנטינא, וכתב: "מצ"ב קובץ שפורסם כאן בארגנטינא – לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיזכה לאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות הנכונה בכל הפרטים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (פרסום המענה באדיבות הנמען שי', וזכות הרבים תלוי' בו):

אזכיר עה"צ לפעולה נמשכת ובהוספה למהדרין מן המהדרין.

כט

[י"ד כסלו]

מענה בקשר למכתב שכתבו ששת חברי ה"ועד למען שלימות העם" לר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב, בו מבקשים שלאור ההצלחה הגדולה דצאגו"ח בענין הבחירות, יטול צאגו"ח על עצמו את פרויקט ההסברה דחשיבות תיקון החוק, לקהל הרחב (מהעתקה):

6 חתומים "ואזרו כח" להעמיס עוד ענין מהשייך להם עליו – "לע"ע" לא מצאתי טעם שיסייעם בזה.

ל

[ועש"ק וישב, כ"ג כסלו]

במענה לשאלה בנוגע מי שנולד ביום א' דר"ח טבת, מתי חל יום הולדתו בשנה חסרה, אם ביום כ"ט כסלו או ביום א' טבת – כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "היכל מנחם" ח"ב ע' לח-ט):

שני הימים.

לא

[ועש"ק וישב, כ"ג כסלו]

מענה להשליח ר' ברוך שלמה אליהו קונין (תשורה בעגון י"א אלול תשע"ו):

בטח תהיי פעולה נמשכת יותר מהשערתם.

לב

[כ"ה כסלו, א' דחנוכה]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, שמסר קטע ממודעה אודות חג החנוכה שפרסם ביום זה בעתון ה"ניו יארק טיימס", וכתב שמקווה שיגרום נח"ר לכ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקה):

ויה"ר שגם בהוצאה זו יקוים עשר – תתעשר.

לג

[כ"ו כסלו, ב' דחנוכה]

מענה לר' שניאור זלמן יפה ("Mr Manchester" ע' 285):

מכ' מז' כסלו והקודמיו נת' ות"ח.

פ"ש מבתם ונכדתם תי' שהיום – יום ב' – ראיתי אותן וקבלו כ"א – דולר (למסור לצדקה). זה עתה (לאחרי ערבית) הצעתי לכל הנוכחים (אנשים ונשים) לתת חנוכה געלט בתחלת חנוכה לכל יו"ח – נינים בכלל. ופשוט גם הוא וזוג' תחי' בכלל.

חנוכה בריא ומאיר.

לד

[כ"ז כסלו, ג' דחנוכה]

מענה על דו"ח שכתב השליח ר' יעקב יהודה אריה ליב זאיאנץ (מהעתקה):

ופעולה נמשכת ובהוספה והמהדרין מן המהדרין

מנהגי יום הולדת

אזכיר עה"צ

לה

[ח' טבת]

מענה לר' יעקב יהודה העכט בנוגע לאופן הפעילות בנוגע "מיהו יהודי" (יומן הר"ר משה שי אורנשטיין – "שיח תמים" גליון 4 ע' לה-ו, והעתקה):

לא שערתי שגם לו צריך לגלות דברים הכי פשוטים!!

האומנם הוא צריך להסתיר שכל הארבעים שנה באה"ק – לא מניחים ע"פ ציווי בן גוריון לחלק בנ"י שם לריקאסטראקניקסט, ריפורם קאנסערוואטיוו (שמאלים, מרכזים, ימנים) ועד"ז? אורטודוקסים וכו',

מי שישאלוהו ע"ד מיהו יהודי – יענהו הכי פשוט וברור שכל הזמן (40 שנה) פסקה הרה"ר שעל אתר וז"ל: ....

ולכן עונה ומודיע שהיא אמרה ואומרת כנ"ל.

באם ישאלוהו מה אומר אני: דעת עצמו שע"פ שו"ע צריך לשאול ושאל הרבנים שעל אתר (אה"ק) וענהו וז"ל: ...

לתמיהתי (מהולה בצער גדול) עסקני חב"ד והוא בתוכם – מסנ"פ לעשות הרושם בכל מקום האפשרי שמיהו יהודי זהו בעי' של אורתודוקסים קיצונים, ומוסיפים ביאור שכוונתם לליובאוויטש ולא כל ליובאוויטש וכו',

התוצאות שגרמו – מובנות.

מאמירתי "גיור כהלכה" – טשטשו ואח"כ העלימו דאין זה דעתי כ"א הודעה שכאו"א יראה בס' פלוני (שנתחבר לפני 400 שנה) ויעתיק לעצמו הכתוב שם. כל המדגיש שאיש היושב בברוקלין אומר וכו' – מזמין חרב ביד פב"ב.

לו

[י"ז טבת]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, על דו"ח ובקשת ברכות לכמה מהמקורבים (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

נת' ות"ח אזכיר עה"צ לפעולה נמשכת ובהוספה.

לז

[שלחי טבת]

מענה כללי-פרטי [נשלח בין השאר: (1) במענה על הדו"ח מסיום הרמב"ם בקליפורניא אור לכ"ד טבת (תשורה בעגון י"א אלול תשע"ו); (2) במענה על הדו"ח ע"ד עריכת התועדויות בימי חודש כסלו (יומן הרמ"א שי זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח)]:

נת' ות"ח

אזכיר עוה"פ עה"צ לפעולה נמשכת ולהוספה רבה – והזמ"ג שובבי"ם ושנה תמימה ומליאה והבאה מהכנה דשנת תשמח ותשמח ודהקהל ותשמט ידיך.

לח

[תחלת שבט]

מענה לאחד השלוחים במאנטרעאל, קנדה שכתב על דבר פעולותיו בענין "מיהו יהודי" ונאומיו ברבים עדי"ז ("צדי"ק למלך" חוברת ז ע' 273):

דברתי בארוכה – ויתאספו אגו"ח ועסקני חב"ד לדון בכובד ראש מה ומתי להמשיך בכ"ז. וצע"ג מה מכריחו בכ"ז ותומ"י לנאום וכיו"ב, וה"ז עלול להתפרש כחוו"ד כל חב"ד!!

לט

[ז' שבט]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, על דו"ח מחגיגת יום ההילולא של הרמב"ם בהבית-חב"ד, ובקשת ברכה עבור התועדות לרגל יום ההילולא של הרבנית הצדקנית נ"ע (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

נת' ות"ח אזכיר עה"צ והזמ"ג בסמיכות ליום ההילולא י' שבט (התחלת שנת הארבעים).

מ

[שבט]

מענה לר' שלום דובער לוינ שהכניס את עלי ההגהה דאגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א כרך יו"ד ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נג):

ויה"ר שיהא בהצלחה ובזריזות וכו'.

מא

[שבט]

מענה להשליח ר' דניאל מוסקוביץ על כתבו שהכתה המסיימת של הבנות רוצה להמשיך בחינוך דחב"ד, אע"פ שיש תיכון חרדי בעיר, ורוצה לייסד עבורם תיכון, ומבקש הסכמה וברכה (ס' "שליחות כהלכתה"):

כעצת בית דין רבני חב"ד (המרכז).

מב

[לאחר ח"י שבט]

מענה לר' שמואל מנחם מענדל בוטמאן על דו"ח מאסיפת חברי "ועד סיום הרמב"ם העולמי", בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אליו (ביחידות מוצאי יום ג', ח"י שבט בקומה השני דביתו הקי) שה"ועד" יוציא לאור ספר על חגיגות סיומי הרמב"ם בכל העולם שי"ל לפורים קטן ("בית משיח" גליון 81):

נת' ות"ח (כולל ובפרט – על הזריזות וכו') ובטח עד"ז ינהגו בכל הפעולה, ועל פי תורתנו הקדושה בהוספה (לכך כוונתי ב"עד"ז").

אזכיר עוה"פ על הציון והזמ"ג.

מג

[שבט – אד"ר]

מענה לר' שמואל מנחם מענדל בוטמאן, בקשר להספר על חגיגות סיום הרמב"ם ("בית משיח" גליון 81):

שייך לענייני רמב"ם ולכן צריך להיות בלשון ברורה גם לקטן וגם בהשם, וד"ל.

הערה פשוטה כי מובנת ל"אנשים נשים וטף": בכדי שכל הנ"ל יהיה מעשה ממש – צריך להיות ספר מכורך מונח על שולחן ערוך ממש והשם יצליחם.

מד

[שבט – אד"ר]

"צעטל" שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א, בקשר להספר על חגיגות סיום הרמב"ם, לר' שמואל מנחם מענדל בוטמאן ("בית משיח" גליון 81):

להרשממ"ב שיחי'

נו !

מה

[כ"ד שבט]

מענה להמזכיר רח"ק, על דו"ח שכתב בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח סיוע כספי לכל מוסדות חב"ד ברחבי תבל מ"קרן החמ"ש" (מצילום כתי"ק – תשורה קרינסקי י"ז סיון תשע"ו. ליקוט כתי"ק כ"ב שבט ע' 29-30):

[1] במכתבו: "הנני להודיע שהיום נכתבו ונחתמו עוד כמאה המחאות בשביל המוסדות שבהרשימה. . . בזה כלו ההמחאות שבידינו והזמינו מיד עוד המחאות והבטיחו שיוגמרו כעבור איזה ימים, ויושלם עשיית ההמחאות בהתאריך דיום א' כ"ג שבט".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מתח קו תחת תאריך המכתב "ב"ה, כ"ד שבט תשמ"ט", וסימן בעיגול ובחץ התיבות שבמכתב "דיום א' כ"ג שבט".
(1) וצ"ן:

[2] במכתבו: "בתקופה האחרונה נהוג אצל כו"כ בתי מסחר וארגונים לנהל החשבונות, ובפרט סידור ההמחאות (וגם קבלות) ע"י קאמפיוטאר בהמחאות מיוחדים לזה. בקאמפיוטאר היו יכולים לסדר כל ההמחאות כנ"ל באיזה מינוטים. והנני שואל אם להתענין לסדר הענינים ע"י קאמפיוטאר גם כאן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

[להתענין לסדר הענינים ע"י קאמפיוטאר גם כאן], **כפשוט (2)**

[3] במכתבו: "ההמחאות הראשונות מלפני כ"ב שבט נמסרו רובם מיד ליד והשאר נשלחו בדואר. מההמחאות השניות נמסרו כבר חלק מהם מיד ליד וחלק נשלחו בדואר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כשיוגמר בטח יודיע ות"ח מראש (3)

מו

[כ"ז שבט]

מענה לר' שלום דובער לוינ על מכתבו אודות העומס הגדול של הספרים המתקבלים להספרי, שאין מקום להניחם כו'.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – ס' "ספריית ליובאוויטש" ע' קצא. "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קלב):

יתענין בסידור ועד

לבנין (ובהקדם) נוסף

להספרי'

בשטח

770 והסמוך

אליו.

במענה על הודעת הנ"ל, ר' שניאור זלמן גורארי' ור' ברוך שלמה אליהו קונין שהסכימו בחפץ לב לייסד הועד הנזכר, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לתת הסכמתו וברכתו הקדושה, והוסיף:

ובהצלחה רבה.

מז

[ב' אד"ר]

על הצעת הועד הנזכר, לקנות את ביתו של ר' מאיר איטקין המחובר לבנין הספריה, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קלג):

המדובר בהרחבת ספרי' – ואין ענין לעשות עתה "מהפכות" וכיו"ב – ומצאו תכנית ע"ד "הרגיל": הרחבה קצת, הוצאות קצת וכיו"ב.

במענה להצעה שהציעו (כעבור שבוע), לקנות מהשכנים שאחורי 770:

כמובן קדימה לזה.

מח

[תחלת אד"ר]

בהמשך להנ"ל, כנראה, כתב ר' מאיר איטקין ע"ד ההצעה למכירת הבית לצורך ספריית אגו"ח, ועל זה הי' מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה איטקין כ"ח תשרי תשס"ח):

כמובן, אין למכור ביתם וידורו בו לאויוש"ט.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

מט

[ב' אד"ר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על בשורות טובות מהעסקים, ובקשת ברכה שימשיך כך (מהעתקה):

אזכיר עה"צ לבשו"ט ומשמחות

והזמ"ג – שנכנס אדר – כפס"ד רז"ל.

נ

[ה' אד"ר]

מענה על דו"ח שכתב המזכיר רח"ק, מהמשך שילוח ההמחאות למוסדות חב"ד מ"קרן החמ"ש", וכן סיוע מ"מחנה ישראל" (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון תשע"א. ליקוט כתי"ק כ"ב שבט ע' 31):

מסייע לקיים הציווי ל"הרבות בשמחה"

הלואי – אף אנדערע געזאגט געווארען, עכ"פ – בשמחה סתם. ואולי יקויים זה ע"י תוקף דאדר

נא

[ט' אד"ר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על בקשת עצה וברכה למצב הקשה מאד בעסקים (מצילום כתי"ק – קובץ ועד חיילי בית דוד ש"פ משפטים תשע"ג ע' 15, והעתקה):

[תשובה לכל הנ"ל] **מבוארת**

ובפרטיות

בציווי

תוה"ק

להרבות

בשמחה (והדוגמאות

בתושב"ע

מדברים**גשמיים ממש****ויבש"ט****נב**

[יו"ד אד"ר]

מענה להתי' חיים גרינברג, שהכניס את מודעת ההזמנה להחגיגה לרגל הוצאת כרך העשירי דאגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א (יתחיינו" תמוז תשע"ז):

אזכעה"צ והזמ"ג**נג**

[יו"ד אד"ר]

מענה לר' משה יהודה קאטלארסקי על מכתבו אודות נסיעתו למילאנו לכינוס השלוחים האירופאי הראשון (מצילום כתי"ק – תשורה קאטלארסקי ג' מרחשון תשע"ד):

מצו"ב גס**שליחות****לצדקה שם****חמש \$****(1)**

על מה שכתב "ואבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה בכל הפרטים כו"ו":

[להצלחה] רבה (2)

על מה שכתב "ואבקש באם יש הוראות מכ"ק אדמו"ר שליט"א בכ"ז":

כמדובר בש"ק**(3)**

על מה שכתב על הצלחת הקאנצערט בציריך שבארגון השליח ר' מנחם מענדל הכהן רוזנפלד, בה השתתפו יותר מ-1700 איש והיי קידוש שם ליובאוויטש גדול וכו':

ות"ח

(4)

על מה שכתב על אסיפה שהייתה לו אודות שיתוף פעולה מתוך שלום ואחדות, "ואבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שאצליח בזה בטוב הנראה והנגלה":

[שאצליח] **רבות בכפליים**

2 וגם

(5)

נד

[ועש"ק תצוה, י"ב אד"ר]

מענה על דו"ח שכתב ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב מההכנות למבצע פורים, בצירוף דוגמאות של אריזת משלוח מנות וכן עלון "שיחת השבוע" לפרשת תצוה (סי' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 165):

ראיתי ות"ח. ויהא בהצלחה רבה ומרבין בשמחה.

אזכיר על הציון.

נה

[ועש"ק תצוה, י"ב אד"ר]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, על דו"ח אודות קבוצת ישראלים שבאו לראשונה להיות לשבת אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

את מכתבו כתב ביום ועש"ק י"ב אד"ר, ובו ביום ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

ואמרו רז"ל "משנכנס אדר מרבין בשמחה" אזכיר עה"צ.

נו

[מוצש"ק פ' תצוה, י"ג אד"ר]

מענה לבית-חב"ד עכו שרצו להדפיס ספר בנושא מסוים (ס' "שליחות כהלכתה"):

**כמובן – שייך לאגו"ח הכללית. ולא שכל מחלקה תוציא לאור . . . ספר!?!
אזכיר על הציון.**

נז

[י"ז אד"ר]

מענה להרב משה יהודה ליב לנדא. במכתבו כתב שהיום יתחילו קצת אברכים מהכולל שלו, וגם מהכולל דנחלת הר חב"ד וכפר חב"ד, בפעילות בבחירות בבני ברק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן עיגול סביב התיבות "יתחילו קצת", וכתב (מהעתקה. פרסום המענה באדיבות הררמ"א שי' זליגסון, וזכות הרבים תלוי בו):

!! למה עוד זקוקים:

א. שמהתחלה ייכנסו לגוף הענין.

ב. שמיום קבלת שאלה זו ממש יוסיפו קצת להקצת ותומי"ד – יוסיפו כדרוש.

ע"ד הצחות – בפר' השבוע וירא העם כי בושש משה גו' ויאמרו גו' זה משה גו' לא ידענו גו'.

נח

[כ"ח אד"ר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב (ס' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 98):

נתקבל ות"ח. וה' יתברך יצליחו (ואת חבריו בצאגו"ח) – להמשיך בעבודת הקודש ומתוך שמחה וטוב לבב – ושיפסיקו המפריעים להפריע (ובפרט שהמפריעים מלכתחילה יודעים שאין כוונתם לש"ש, אלא שטועים ש"העולם" האט א טעות, וקל להבין).

נט

[כ"ב אד"ר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על כתבו אודות עניני העסקים
(מהעתקה):

כן ימשיך לבשר טוב והזמ"ג

אזכיר עה"צ

ס

[כ"ג אד"ר]

מענה להת' חיים גרינברג, שהכניס דו"ח ואלבום תמונות מהחגיגה לרגל
הוצאת כרך העשירי דאגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ("תחינו" תמוז
תשע"ז. יומן הרמ"א שיי זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח):

נל'

**כן יבש"ט לעת"ל ובהוספה והזמן גרמא דמרבנים בשמחה אזכיר על
הציון.**

סא

[כ"ו אד"ר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק (מהעתקה).

על השאלה האם לפנות להלוואות:

בכלל – קדימה לעצמאות

(אריינשלעפען אחרים – מתי יפסיק?)

בפרט – בהתייעצות ידידים מבינים

במכתבו ציין, שכותב כל כך הרבה היות שכ"ק אדמו"ר שליט"א מעורב
בעסקיו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א העביר קולמוס על תיבת "מעורב", וכתב:

ידידות וקירוב.

סב

[כ"ח אד"ר]

מענה לר' ישראל לייבוב ור' יוסף יצחק הכהן אהרונוב על תכניתם לקיים "ערב יידיים" במסגרת מצומצמת בבית אחד מידידי צעירי אגודת חב"ד בארץ הקודש שבני.י., לצורך התרמה לצאגו"ח (ס' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 121):

רק באם בהסכמה בכתב מהנהלת צאגו"ח שעל אתר (נ"י).

סג

[ב' אד"ש]

מענה לחברות ההנהלה החינוכית דבית הספר "בית רבקה" בקראון הייטס, שכתבו בנוגע הקשיים אליהן נקלע בית הספר, שעייכבו את תשלום המשכורות זה כמה חודשים וכו', ושאלו באיזה כיוון עליהן ללכת להצלת המצב, וביקשו ברכתו הקדושה (מהעתקה):

מכאן ולהבא בכל ענינים כהנ"ל לפי פסק דין רבני השכונה

סד

[תחלת אד"ש]

מענה לר' יעקב יהודה העכט, ששאל ע"ד שידור התועדות פורים ברדיו (יומן הרמ"א ש"י זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח):

וביום שמחתכם אלו השבתות שלפניו ושלאחריו.

סה

[ח' אד"ש]

מענה לאחד מעסקני אני"ש באה"ק (על מכתביו מז' וחי' אד"ש).

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול התיבות (האחרונות במכתב דו' אד"ש) "הנני מצפה לחו"ד כ"ק בנידון", וכתב (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

גם אני שייך לעם קשה עורף – וכשם שכמה מחב"ד ממציאים חדשה בחב"ד – לשאול בענין שהכרזתנו מענתו כו"כ פעמים במשך כו"כ חדשים – שבאה"ק העסקנות בחב"ד ההחלטות בזה – שייכות עפשו"ע – לאה"ק

הנני מכריז עוה"פ שכך כתוב בשו"ע

אזכיר עה"צ והזמ"ג.

סו

[לפני חג הפורים]

מענה על ה"ניוז-לעטער" של צבאות השם דפורים תשמ"ט (תשורה מהתועדות ליל שישי פ' שמיני תשנ"ה):

אזכיר עה"צ והזמן גרמא מרבים בשמחה.

סז

[יי"ג אד"ש]

מענה להתי' חיים גרינברג, שהכניס את אלבום התמונות דהחגיגה לרגל הוצאת כרך עשירי דאגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א, שביקש להוציא לאור ("תחיינו" תמוז תשע"ז):

כפשוט כ"ז צ"ל בהסכמה מלאה בכתב מהנהלת קה"ת וצילום לי.

סח

[כ"ב אד"ש]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין על דו"ח מהחגיגה לרגל מלאת שנה לפתיחת הבית-חב"ד בקאט לאק, מאנטרעאל, שנפתח בכ"א אדר שנה שעברה, יום השלשים להסתלקות הרבנית הצדקנית נ"ע (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

נת' ות"ח ויה"ר שתהא פעולה נמשכת וכו' אזכיר עה"צ והז"ג.

על בקשת ברכה עבור אחד המקורבים שביקש ברכה לפרנסה, וכן לילד שלו שנמצא גידול במוחו ל"ע:

בדיקת התפילין והמזוזות אזכיר עה"צ והז"ג.

סט

[חורף]

מענה לשאלה מקהלת נחלת הר חב"ד, אה"ק אודות התערבות בבחירות לרשויות המקומיות (מהעתקה):

בתמהון גדול ובצער קראתי מכתבם כי תוכנו ג' נקודות-שאלות:

א. הישתנה חב"ד ויעשה גוף פוליטי.

ב. היעשו צעד חדש שקרוב לודאי שיכניס מחלוקת גדולה בין אנשי חב"ד, וגם הזהירו אותם בפירוש ע"ז.

ג. בענין שסברות לכאן ולכאן – יעשו צעד חריף שאין להם כל נסיון בו, שאין איש יכול להבטיח כלל התוצאות לבד תוצאה אחת – שאלו שסייעו להם ע"ע ולפעמים רבות בספ"י, ומבלי להתערב כלל ברוחניות, והפכו להיפך דסיוע וכו'

מהנעשה ע"י מכתבם כיון שבכהנ"ל יש הוראות ברורות מנשיאנו ז"ל – רק אחת, שפרסמו (מיט א טראסק כמובן) שכתבו אלי ובמילא אני הפוליטיקאי וכו' וכו'

ע

[חורף]

מענה לרי' שלום דובער לוינ על שאלתו בנוגע אוסף כתבי היד שבספריה שממרוקו: "כששואלים אותי על האוסף הזה, אני רגיל להתחמק ממענה או מכחיש, בהתאם להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אלי, לפני כמה שנים, לא לפרסם על האוסף שהגיע לכאן ממרוקו.

כיון שנתפרסם האוסף הזה בדפוס, ולא תמיד מתקבלת ההתחמקות שלי, האם להמשיך להתעלם ממציאות האוסף הזה?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (יעבודת הקודש אצל הרבי"י ע' קטו):

עד שיוחלט לפרסמו.

עא

[שלהי חורף]

מענה לארגון "חמ"ה", שהודיעו על מודעת ענק שפרסמו בעיתון היוקרתי של מוסקבא "מאסקובסקיא נאוויסטי" ("בית משיח" גליון 141):

נתקבל ות"ח בטח יעשו כנ"ל גם לחג השבועות וכיו"ב.

עב

[ניסן]

מענה להרב אלתר הלוי הילביץ, על מכתב בו ברכות ליום הבהיר י"א ניסן, וכן שאלה מדוע אין מזכירים בברכת החודש את התיבות "חודש הראשון" (בחלקו בסי' "היכל מנחם" ח"א ע' מג, והושלם ע"פ העתקה. פרסום המענה במלואו באדיבות הררמ"א שי' זליגסון, וזכות הרבים תלוי' בו):

[1] **כל המברך מתברך בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר, וחגה"פ כשר ושמת.**

[2] **אין מזכירין בברכת החודש – אולי כדי לא ליכנס להמשך שהוא סתירה (דעתיקיין קרין לי' ז' כו') – והרי ברכתנו הוא רק זכר (ולא בזמנה – בר"ח).**

[3] **אזכיר עה"צ.**

[4] **אצל שם הנמען, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א:**

הלוי

עג

[ה' ניסן]

מענה להמזכיר רח"ק שהכניס את הדברים שניתנו בעת חלוקת הדולרים דיום ראשון, ג' ניסן (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון תשע"א):

נת' ות"ח ת"ח

מצו"ב – שנתוסף

לאח"ז (לסדר ע"ד הרגיל)

ות"ח מראש

עד

[לפני יום הבהיר י"א ניסן]

מענה להנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית, שתכננו לעשות, במסגרת תהלוכת הטנקים לכבוד יום הבהיר י"א ניסן, מעין "מאפיית מצות" עם תנור וכו' באחת הככרות המרכזיים במנהטן, והכניסו התכנית לכ"ק אדמו"ר שליט"א (יומן בית חיינו):

שייך לאגו"ח. אעה"צ והזמ"ג כו'.

עה

[ט' ניסן]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על המכתב בו איחלו לכ"ק אדמו"ר שליט"א ברכת כהנים (מהעתקה):

כל המברך מתברך וכו' לחג כשר ושמח

אזכיר עה"צ.

עו

[ערב חה"פ]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא בקשר לענייני חובות (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

הפעקל שלו ושל אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש.

עז

[ערב שש"פ]

מענה למר יעל ודניה דהן, שחזרו מהמזרח הרחוק והתקרבו לבית-חב"ד בראש פינה, אה"ק, והיו להם הרבה שאלות, וכתבו את סיפור חייהם לכ"ק אדמו"ר שליט"א (יומן הררמ"א שי' זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח), והשלמת פרטים בשם השליח בראש פינה הר"ר שלמה זלמן שי' ברקוביץ):

כש"יאכלו" מזון רוחני בריא לבנ"י (חיים ע"פ תורת חיים) יהיו בריאים וגם בגשמיות ואין דרך אחרת. בדיקת המזוזות והתפלין אזכיר עה"צ.

עח

[אמצע ניסן]

מענה למר חיים באר, כתב עיתון "דבר" (תשורה הלפרין כ"ד סיון
תשע"ח):

בדהתפואהמ"ז של בנו אברהם ומה טוב של כל משפחתו והרי הוא חלק
ממשפחתו וק"ל
אזכיר עה"צ.

עט

[לאחר ש"פ אחרין]

"צעטל" בכתי"ק בקשר להנרשם ב"תוכן קצר" משיחת ש"פ אחרי
(מצילום כתי"ק – "צדי"ק למלך" חוברת ו ע' 207):

לא הראתי באצבע כו'

ובמילא רשמו כמה דברים

שנדברו אבל לא כמתאים.

הנקודה: ברמב"ם כאן רבוי דרגות

– מחיובי אורייתא ועד ספק

חיובי דרבנן (מצד הדעות

בזה, השיעור וכו')

ספקות אלה תיקונם ע"י

שמצטרף בשמיעה זה שחיובו

ודאי ועליו להשתדל בזה

או שנאמר שספק ברכות להקל

ומתחלה לא נתחייב להשתדל

פ

[כ"ו ניסן]

מענה להמזכיר רח"ק שהכניס את הדברים שניתנו בעת חלוקת הדולרים
דיום ראשון, כ"ה ניסן (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון
תשע"א):

[1] על שני המחאות, פני"ם, מכתבים, ספר ותמונות שהתקבלו, שצירף
למכתבו:

נל'

[2] על מה שכתב "בין המכתבים, מכתב שאלה ע"ד שידוך – ומצו"ב",

סימן בעיגול ובחץ לתיבת "מצו"ב" (דהיינו, שמוחזר עם המענה).

[3] על מה שכתב "הכספים . . כספי חוץ דארצה"ב נשארו אצלי, ואם נכון
הדבר אצרפם למה שצריכים מכבר להחליף",

סימן לתיבות "הכספים", "נכון הדבר אצרפם למה שצריכים מכבר
להחליף".

[4] כל המצו"ב להכניס

פא

[שלהי ניסן]

מענה להשליח ר' ברוך אבערלאנדער, שכתב (כחודש לאחר חתונתו) אודות
רצונו לצאת לשליחות (הערות וביאורים אהלי תורה ש"פ וישב תשע"ז):

[לצאת לשליחות] באם יש שם מקוה כשרה

פב

[שלהי ניסן]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על כתבו בעניני עסקיו (מהעתקה):

כן ימשיך לבש"ט

אזכיר עה"צ.

פג

[שלהי ניסן]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, שכתב שבדק המזוזות וכמה מהן נמצאו פסולות (מהעתקה):

והתפלין?

פד

[אדר"ח אייר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על בשורה טובה בעסקים (מהעתקה):

כן ימשיך לבש"ט ובהוספה

ובדוגמת ספה"ע שאומרים לא יום שני כ"א שני ימים.

פה

[ב' אייר, ת"ת שבת"ת]

מענה לר' דוד ראסקין על דו"ח, בתאריך "ב' אייר ת"ת שבת"ת", ממסיבת הקהל שנערכה עבור תלמידי ישיבת תו"ת המרכזית, בו כתב אשר "התחילו בשעה 6 ערב עד שעה 7".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן תיבות אלו בעיגול, וכתב (קובץ ועד חיילי בית דוד ש"פ תזו"מ תשע"ז):

**לכאורה שעה שלימה – אבל "לכאורה" [ב' אייר, ת"ת שבת"ת] אין בזה
"לכתחילה אריבער"**

פו

[ד' אייר]

מענה להמוזכיר רח"ק שהכניס את הדברים שניתנו בעת חלוקת הדולרים דיום ראשון, ג' אייר (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון תשע"א):

על פני"ם, מכתבים, ספר, אלבום, "טייפ" ושעון שהתקבלו, שצירף למכתבו:

נל'

על ארבע המחאות קנדיים :

להכניס

פז

[תחלת אייר]

מענה על פרוטוקול מאסיפת ועד אגודת חסידי חב"ד מה' אייר (נעתק בפרוטוקול מאסיפת ועד אגו"ח כ"ז אייר) :

בטח ימשיכו בכ"ז ועד שיהי' "גמור".

פח

[לאחר י"א אייר]

מענה לשאלות המניחים בר"ד י"א אייר בעת ביקור הרבנים הראשיים לאה"ק.

במכתבם כתבו :

"בהר"ד להרבנים הראשיים, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (על דבריו של הרב אליהו שליט"א ע"ד המסורת דהספרדים שרמבעה"נ נקבר מעומד) שמסוגיית הש"ס (ב"ב ק, סע"ב ואילך) בנוגע למדות הכוכין שבהם היו מכניסים הארון, שגבהם קצת יותר מג' אמות, משמע שקבורה מעומד לא היתה דבר היוצא מן הכלל, אלא כך עשו כו"כ כו'.

לכאורה : בב"ב שם "כוכין ארכן ארבע אמות ורומן שלש (טפחים) ורחבן ששה (טפחים)".

וכנראה היתה הכוונה לדברי הגמרא (קא, א) "הני תרי (תרי כוכי דר"ש דקתני אחד משמאל הפתח ואחד מימינו) להיכא שדי להו . . אמר רבי יוסי ברבי חנינא דעביד להו כמין נגר", "שני כוכין משני צידי הפתח זקופין כמין בור עמוקין ד' אמות ורחבין ו' על ו', ונתן המתים זקופים" (רמב"ם שם), היינו, שמדברי ר' יוסי ברבי חנינא מוכח שקבורה מעומד אינה דבר היוצא מן הכלל, שהרי, בכל מערה ומערה היו שני קברים זקופין, שבהם קברו השנים בעמיו; (ובתוסי' שם – ש"הא דתנן בסוף נזיר המוצא מת מושכב כדרכו, ואמר בגמרא מושכב פרט ליושב, לר' יוסי ברבי חנינא דהכא דוקא יושב ולא עומד").

(ולהעיר מהמשך הסוגיא שם : "והא אמר ר' יוחנן קבורת המודים היא זו", ומפורש ברמב"ם (הל' אבל פי"ז הי"ה) טושו"ע (יו"ד ששמי"ב) (מירושלמי) שקוברין בשכיבה ולא בעמידה, כיון שאין זה דרך כבוד כו', אבל אעפ"כ,

מפשטות דברי ר' יוסי ברבי חנינא מוכח להדיא שאין זה דבר מופרך, ואדרבה, כך נהגו כמה וכמה).

האם נכון?!

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה חאריטאן י"א סיון תשס"ב):

[1] על מש"כ ש"אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א . . שמסוגיית הש"ס (ב"ב ק, סע"ג), כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

– **כמדומה (ודאי?) לא אמרתי**

באיזו מסיכתא

[2] על מש"כ ש"כנראה היתה הכוונה לדברי הגמרא (קא, א) כו", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כלל

דלא פליגי במציאות

[3] על מש"כ "ומפורש ברמב"ם . . טושו"ע . . (מירושלמי), על תיבת "מירושלמי" כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בכו"כ – מנהגים שונים

מבבל

[4] על מש"כ "שאין זה דרך כבוד כו", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אפשר לתרץ – דלהיות קבור

בקברי משפחתו (אפילו מן

הצד וכיו"ב) כבוד יותר

[5] על כללות המכתב, כתב:

כמה סיפורים וענינים

מכריחים לומר – שבכמה

זמנים ומקומות הי'

דוחק במקום וקברו

ע"ג קברים – וכיו"ב

ע"פ דין – לכאורה ברור

שצ"ל בקבר משפחתו

באיזה אופן

שיהי' ובלבד שלא

מחוץ כו'

פט

[י"ב אייר]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין, על דו"ח מהתקופה האחרונה, וכן אודות מלאת ג' שנים לצאתם לשליחות במאנטרעאל, קנדה (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

נת' ות"ח ויה"ר שתהא פעולה נמשכת אזכיר עה"צ.

על בקשת ברכה עבור מר ק. שיצא מהמיצר וכו' :

בהתייעצות בידידים מבינים, אזכיר עה"צ.

צדי"ק

[י"ב אייר]

מענה לר' מיכאל אהרן זליגסון על שאלתו בקשר לעריכת והדפסת ענין מסויים דתורת החסידות (בחלקו במבוא ל"ס המפתחות לשיחות קודש". פרסום המענה במלואו באדיבות הנמען שי', וזכות הרבים תלוי' בו):

כמדובר כ"פ – הו"ל דכל השייך למעינות ולהפצתם רצוי (2)

במקום המתאים: בהערה ב"דרך אפשר" וכיו"ב (3)

ומתאים גם בספק אם מתאים (4)

ע"ד הדו"ח וכו', כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

נלקח

צא

[ערב לייג בעומר]

מענה להמזכיר רח"ק שהכניס את הדברים שניתנו בעת חלוקת הדולרים
 דיום ראשון, ט"ז אייר (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון
 תשע"א):

נתות"ח**צב**

[לייג בעומר]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על ההודעה שמתכוונים לנסוע לכ"ק
 אדמו"ר שליט"א ברי"ח סיון, ולהיות שם עד ט"ו סיון (מהעתקה):

בטח יתן לצדקה מעשר דהוצאות הנסיעה –**ויהא בשעה טובה ומוצלחת.****אזכיר עה"צ****צג**

[אייר]

מענה על פרוטוקול מאסיפת ועד אגודת חסידי חב"ד מי"ז אייר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול תיבת "גמור", וכתב (נעתק בפרוטוקול
 מאסיפת ועד אגו"ח כ"ז אייר):

בכל 4 עמודי מכ' זה עדיין אינו (הגמר).**צד**

[י"ט אייר]

מענה לר' דוד ראסקין על דו"ח מהתועדויות ליל ומוצאי לייג בעומר
 (מצילום כתי"ק – תדפיס מספר תולדות הרב דוד ראסקין ע"ה):

נתות"ח (1)**וגדול זכות רשב"י**

לפענ"מ דכהנ"ל גדולה בכמות (נגלה) ובאיכות (פנימיות)

צה

[כ"ף אייר]

מענה לר' שלום דובער לוי ע"ד ספרים שהיו ברשות הרשויות המקומיות בפראג, שהוחרמו מיהודי צ'כסלובקיי ע"י הנאצים, והוצע לתיתם לספרי" לצמיתות, או לתקופה של 50 שנה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קכד):

[לתקופה של 50 שנה] מופרד בפשוט

צו

[כ"ד אייר]

מענה להשליח ר' יצחק דוד גראנער (תשורה גראנער כ"ה סיון תשע"א):

1) ותהא פעולה נמשכת וכו'.

2) כדאי להתענין ע"ד הו"ל דקובץ עדהנ"ל (כולל החד"ת ואולי גם קצתם) הנאומים והתמונות. אזכיר עה"צ.

צז

[אייר]

מענה ל"ארגון הגג למוסדות חב"ד באה"ק" (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

נת' (והקודמו) ות"ח, גם להבא ינהלו ההתדברות עם עסקני חב"ד שיחיו באה"ק מבלי לערב ארצה"ב בזה, שנוסף על אריכות הזמן בזה וכו' הרי זה נותן מקום (באם יוצרכו) לשנויים, אזכיר עה"צ.

צח

[שלהי אייר]

מענה למרת סימא אשכנזי, שדיווחה על פגישתה עם אשת האדמו"ר דגור, בה תיארה בפניה את מסירות נפשם של השלוחים (סי' "הרב אשכנזי" ע"י : 609):

ימי הספירה – נת' ות"ח וגדול זכות רשב"י ובפרט בימי הספירה ופנימיותם ל"ג הוד שבהוד שכולל כל ימי ספה"ע אזכעה"צ.

צט

[תחלת סיון]

מענה למכתב שכתבו חברות ההנהלה ד"בית רבקה", בהמשך להמענה שקבלו בג' אדר שני.

את מכתבן חתמו בשאלה :

"Is there anything else we should do to avoid the further הירוס of the מוסד".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקת המזכיר ריל"ג) :

על תיבת "Anything", כתב :

!! היפך המודגש בש"ק האחרון דבר המשנה : הפך בה כו' זכולה בה

(באם לא היו בה התועדות ישאלו)

ידרשו פס"ד בכתב מרבני השכונה שי' – כפשוט בשו"ע.

ק

[לפני חג השבועות]

מענה בנוגע לאחד שהי' מעורב בתאונה, וביקש ברכה לרפואה שלימה (יומן הר"ר אברהם שי' מאן – תשורה משבת אחדות האירופאי שי"פ בהו"ב תשע"ח) :

בדיקת התפילין רש"י ור"ת.

מענה לאחד שביקש ברכה עבור הנ"ל :

בדיקת התפילין והמזוזות (ע"ד גלגול שבועה). רפ"ש וקרובה וקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

קא

[ט' סיון]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על הבשורה שמוצאים זהב, ומשתדלים בעתיד למצוא עוד הרבה זהב, ומבקש עצה איך לזכות לחסד וברכה זו. למכתבו צירף את המפה.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקה):

מהיר

להוסיף עכ"פ שיעור אחד בחסידות

ושיעור אחד בנגלה

אזכיר עה"צ לבשו"ט בהנ"ל.

אודות המפה כתב:

להחזיר כל המצו"ב

קב

[יו"ד סיון]

מענה להמזכיר רח"ק שהכניס את הדברים שניתנו בעת חלוקת הדולרים דיום ראשון, ט' סיון (מצילום כתי"ק – תשורה פוטערפאס ג' סיון תשע"א):

נל'

ות"ח

קג

[י"ג סיון]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על מכתבו אודות יום הולדתו, בצירוף רשימת צדקות (מהעתקה):

ויהא כ"ז בהצלחה רבה

ויקויים בפשטות ובקרוב ממש מזלו גובר וכו'
אזכיר עה"צ.

קד

[י"ג סיון]

מענה להשליח ר' משה וילהלם מפארטלאנד, ארעגאן (י"א חסידישער דערהער" טבת תשע"ט):

כל השלוחים מתייעצים זה בזה שהרי לכולם בכללות אותה השליחות וכו' ועם המל"ח וכן יעשה גם הוא.

קה

[ט"ו סיון]

מענה ל"ועד הנחות בלה"ק" על דו"ח אודות הדפסת ספר, ושם התורם.
כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן את תאריך המכתב "ט"ו סיון", וכתב (מצילום כתי"ק – ס' "מאוצר המלך" ח"א ע' 279):

קיימא סיהרא באשלמותא

דירחא תליתאי

שלימות גם בשנעשו שלוחי

הקב"ה בשעת

מ"ת

קו

[לאחר ט"ו סיון]

מענה לשאלה בשיחת ט"ו סיון, שהכניס המזכיר ריל"ג.

במכתבו כתב:

"להמדובר במוצאי ט"ו סיון – ומצו"ב הרשימה – בע' 5 ועפ"ז מובן ואילך:

להעיר:

בס"פ פקודי (מ, לד-לה): ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן – זה הי' בר"ח ניסן.

בפי שמיני (ט, כג) פרש"י ד"ה וירא משה: ד"א כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל כו' מיד נכנס משה עמו ובקו רחמים וירדה שכינה לישראל, ובד"ה ויצאו ויברכו: שעל ידי קרבנותיו ועבודתו (דאהרן) תשרה שכינה בהם.

היינו ש"ושכנתי בתוכם" נתקיים בר"ח ניסן.

ב) מכיון שבפי תרומה (כ, כ"ב) נאמר: ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגוי – לאחרי שיקיים ונתת הכפורת וגוי – (ורש"י כבר פירש להבן חמש שם ע"ד הכתובים המכחישים זא"ז וכתוב השלישי שיכריע ביניהם, היינו שהבן חמש כבר יודע שתיכף לאחרי הקמת המשכן אז אופן הדיבור של הקב"ה עם משה הוא ונועדתי לך שם ודברתי אתך שהקול יורד מן השמים לבין הכרובים ומשם יוצא ונשמע למשה באהל מועד – פרש"י תרומה שם), הרי החל מר"ח ניסן, גמר הקמת המשכן – שאז נאמרו לו ח' פרשיות, וגם ציווי זה קח מאתם וגוי' הי' הדיבור באופן הנ"ל: יורד לבין שני הכרובים וגוי'.

וכל זה יודע כבר הבן חמש, ושואל מה נתחדש בזה ע"י הקרבת הנשיאים, ולמה חיכה הכתוב להודיע הכתוב השלישי ובבוא משה י"ב יום מכיון שכן הי' כבר בר"ח ניסן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה גראנער כ"ג סיון תשע"ו):

כמפורש בהשיחה שתהי' שלימות בתכלית

1) בתוכם – בתור עושי מקדש

2) של עשיית המקדש (שזהו ע"י גמר החינוך שלו)

3) של הקרבנות שהביאו בו בפועל

מכאו"א מיב השבטים והסה"כ דכולם ביחד

כמדומני – שזה הי' רק פעם אחת בכל ימי המשכן וב' ביהמ"ק

קז

[ט"ז סיון]

מענה להתי' ישראל מרדכי הלוי קאזאמינסקי, שכתב הערה ע"ד הרב מאיר שלמה ינובסקי זקנו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, אם הי' לוי (יומן הררמ"א

שי זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח; תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

נת' ות"ח – כמדומה מאז שכתבתי ונדפס שהנ"ל הי' לוי.

קח

[כ"ף סיון]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, שכתב שחזרו בשלום לאוסטרליא מביקורם אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ומבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לבשר בשורות טובות (מהעתקה):

נת' ת"ח

אזכיר עה"צ

והזמ"ג – ירחא תליתאי ופרשת בהעלותך

(לשון נוכח) וק"ל

את הנרות.

קט

[כ"ה סיון]

מענה להמזכיר רח"ק ששאל בנוגע המשפט (בבית משפט הגבוה) אודות ההדלקות פומביות: "והנני שואל אם נכון שיהי' סטייטמענט בכלל, ואם כן, אם מתאימה נוסח המצו"ב ואם יש בזה איזה הערות וכו', ואם יהי' זה מהמזכירות או באופן אחר" (מצילום כתי"ק – תשורה ליפסקר ח"י סיון תשע"ג):

[1] על שאלתו "אם יש בזה הערות וכו'":

שלא ארייני-

געשלעפט

ווערן

לויכוחים

וכיו"ב

[2] ועל שאלתנו "אם יהי זה מהמזכירות או באופן אחר", (העביר קו מחיקה על תיבות "ואם יהי", ו) כתב:

כהנהג ע"ע

[3] בנוסח ה"סטייטמענט" נכתב בין השאר, על ה"אבות המייסדים" דארצה"ב –

"They hoped to establish on these shores a life where people would enjoy religious freedom, and worship G-d freely, each in accordance with his or her beliefs."

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את הנכתב " each in accordance with his or her beliefs", וכתב:

ח

נצרות – היא

ע"ז – היפך של

ז"מ דב"נ –

משא"כ איסלם

(1)

– אלא

שהנוצרים

שבימינו

מעשה

אבותיהם

בידיהם

(2)

קי

[סיון]

מענה לסטודנטית שכתבה ששמעה ש"יש ששים רבוא אותיות לתורה", ופנתה לכ"ק אדמו"ר שליט"א בבקשה לדעת היכן נמצא האות שלה (בית חיינו גליון 9):

רק ה' יודע.

קיא

[סיון]

מענה לאחד מעסקני חב"ד בירות"ו, בדבר הקמת מוסד חדש לעזר וסיוע אנ"ש בירות"ו (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

הרי עשו כהנ"ל וכו"כ פעמים ע"ע מבלי הקמת מוסד חדש – וכיון שנכנסו עי"ז לחילוקי דעות וכו' – (עכ"פ לע"ע) יסירו כל כעין זה מסדה"י.

אזכיר עה"צ.

קיב

[לפני חודש תמוז]

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' שלום דובער לוי, במסרו האגרות דשנת תשט"ז, שנדפסו באגרות-קודש כרכים יב ויג (מצילום כתי"ק – "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נג):

להו"ל

הקדמה

מתאימה

ע"ד השאר

קיג

[יום הבהיר כ"ח סיון]

מענה לר' שלום דובער לוי שהכניס לכ"ק אדמו"ר שליט"א את תוכן נאומו בהתועדות חסידים יום הבהיר כ"ח סיון ב-770, בו דיבר בין השאר על שמה של הרבנית הצדקנית נ"ע, שלכאורה השם הוא "מוסיא", ו"מושקא" הוא כינוי השם. מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קנט):

לכאורה מובן שאין להכריח אדם בנוגע לשמו (איך שיקרא א"ע או יחתום). אפילו בשמות דתושב"כ – הרשות בידו (בתור שם שבוחר לעצמו) לשנות.

הבירור העיקרי בהנ"ל – הנהגתו במעשה ודהסובבים אותו (בנוכחותו).
מעולם לא שמעתי שיבטאו מוסקע (מלבד בכוונה דפחיתות, וזהו ראוי
לסתור ולשלול המבטא הזה).
הלכתוב דאתקריא או המכונה – ע"פ המבואר בפוסקים.

קיד

[לאחר ש"פ שלח]

מענה לשאלה בשיחת ש"פ שלח, שהכניס המזכיר ריל"ג.

במכתבו כתב :

"נקודת הביאור בשיחה, כנראה, אשר החידוש "לדעתך" שהאדם מצ"ע
יעשה בעניני רשות ובאופן שמתאים לרצונו של הקב"ה,

ולהעיר – אשר בענין זה גופא נאמר (בפי דברים – ורש"י בפי שלח מצטט
משם) וייטב בעיני הדבר ופרש"י ולא בעיני המקום, שהלדעתך כאן לא הי'
מתאים לרצונו של הקב"ה, ואיך זה לימוד כלל.

(ב) נתבאר שנקודה הנ"ל נוסף על כל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו,
אבל לא נתבאר מה יש נוסף על מעשיך ודרכיך שחל ע"ז לדעתך".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה טענענבוים י"ג
מרחשון תשע"א) :

[1] על השאלה מפרש"י בפרשת דברים :

ש[ב[הלדעתך כאן לא הי'] התייחסות

ל[הקב"ה], גם שלא בהיפך ציווי

ו[זה לימוד כללי] – לדעתך בשלימות

[2] על השאלה, "מה יש נוסף על מעשיך ודרכיך שחל ע"ז לדעתך" :

ששם יש "לשם שמים" "דעהו"

קטו

[אדר"ח תמוז]

מענה לר' שלום דובער לוינ שכתב, בהמשך להמענה שנתקבל אודות שם
הרבנית הצדקנית נ"ע, ש"לא נתברר אל נכון אם הכוונה שהיו קוראים לה

"מושקא" (בשין ימנית), כי על פי הבירור אצל אלו שסבבוה, כמדומה שמעולם לא קראו לה "מושקא", כי אם "מוסיא" או "מוסק" וכיו"ב. השם "מושקא" מופיע רק באגרות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע וכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע וכיו"ב, ומשם אין לדעת לכאורה אם ה"שין" היא ימנית או שמאלית".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול התיבות "כמדומה שמעולם לא קראו לה", וכתב (מצילום כתי"ק – "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קס. ליקוט כתי"ק כ"ב שבט ע' 43):

מחז"ל לא ראינו אינה

ראי' – והוא כותב

יתרה מזה מעולם

(הן בעבר והן בהווה)!

(1)

אני

שמעתי

קוראין

כן

(2)

קטז

[אדר"ח תמוז]

מענה להמזכיר רח"ק שהכניס העתק פסק בית המשפט הגבוה בקשר להדלקות הפומביות (מצילום כתי"ק – תשורה ליפסקר ח"י סיון תשע"ג):

נת' ות"ח

קיז

[תחלת תמוז]

מענה לר' שלום דובער לוי, שהכניס את עלי ההגהה דאגרות-קודש כרך יב ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נד):

מהיר. להזדרז בהו"ל. והרי חג הגאולה בפתח.

קיח

[ט' תמוז]

מענה לר' מיכאל אהרן זליגסון, שהתפלל לפני העמוד בגי' תמוז ולא אמר תחנון, והיו כמה שערערו על זה. ושאל את כ"ק אדמו"ר שליט"א עד"ז, וכן גם בנוגע לחי"י אלול.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו בצד התיבות "גי' תמוז וח"י אלול" וכתב (יומן פאקס א שיחה (תשי"נ) גליון 68; יומן הרמ"א שי' זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח; והשלמת פרטים בשם הנמען שי'):

בעינינים שתלויים ברגש אין מקום לשאול – כיון שזוהי הוכחה שאין רגש.

קיט

[ו' תמוז]

מענה לר' מנחם נחום גערליצקי על דו"ח מסיום הלכות ברמב"ם (קובץ ועד חיילי בית דוד חוהמ"ס תשע"ז):

ותהא פעולה נמשכת ובהוספה והזמ"ג אזכיר עה"צ.

קכ

[ז' תמוז]

מענה ע"ד הוצאת תרגום אנגלי דהלכות תפלה (ח"ב) וברכת כהנים בס' היד, ע"י הוצאת ספרים וגשל-מאזניים באה"ק (קובץ "והאר עינינו בתורתך" ע' רסח):

נת' ות"ח וגדול זכות הרמב"ם וכו'.

וזה א-לי ואנוהו גו' דפוס נאה,

לכאורה הי' בשלימות עוד יותר

באם יתוסף חוט השני להזכיר וואו מ'האלט

אזכיר עה"צ.

קכא

[יו"ד תמוז]

מענה לר' מנחם נחום גערליצקי על דו"ח מסיום הלכות ברמב"ם בטי' ויו"ד תמוז, והתועדות חסידים מוצש"ק י"ב תמוז (קובץ ועד חיילי בית דוד חה"ס תשע"ז):

והא פעולה נמשכת ובהוספה והזמ"ג אזכיר עה"צ.

קכב

[לפני י"ב תמוז]

על חוברת-דו"ח (שהוכנה על ידי ר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב) של כל הפעילות שנעשתה על ידי צעירי אגודת חב"ד באה"ק במהלך השנה החולפת (סי' "צעירי אגודת חב"ד" ע' 372):

נתקבל ות"ח ת"ח אזכיר על הציון.

ועוד ברכה (ועיקרית היא) שתקויים בהם הבשורה טובה – שיש להם מכבר מאתיים – (ובשנת המאתיים)

ושירצו כדבעי ת' ותיכף ישיגום שהזמן גרמא

וישתדלו להשיג כפליים.

קכג

[ערב י"ב תמוז]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על ההודעה שהי' להם נס בעסקים. במכתבו ציין שנכנסים לי"ב תמוז.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקה):

ויג (בגימטריא אחד) אזכיר עה"צ.

קכד

[אמצע תמוז]

מענה לר' שמואל מנחם מענדל בוטמאן, בהמשך להמדובר בשיחת כ"ד טבת, אודות תפקידם של השלוחים ביחס להפעילות לתיקון החוק ד"מיהו יהודי" (מצילום כתי"ק – תשורה גראנער ח' כסלו תשע"ד):

(כבר נדפס) זהו מה שאמרתי – שלא

להכנס לשקו"ט

בענינים שכוונת הצד השני

רק להרבות אש דמחלוקת וכו' (1)

ופשיטא בנוגע להשלוחים שי' – שזהו

היפך אופן שליחותם (2)

באם הצד השני אומר – שרוצה

רק לברר האמת – ישלח לו

ציוני המקום בשו"ע וכיו"ב (3)

כבר אמרתי

(ונדפס) –

שלמעשה אינו נוגע

כלל – כי מדובר ע"ד

חק והנהגה של 40

שנה באה"ק (4)

אלא

שיש

כאלה

שרוצים להכניס

לשם מחלוקת

יותר (5)

והמשתתף

בשקו"ט

זו – מסייע

להם (6)

כהנ"ל

פשוט (7)

ולכאורה

כבר בא

הזמן

מאז –

שעסקני

חב"ד

יתדברו

ביניהם

ואין

הכרח

לערב

אותי

בזה (8)

ודחוף (9)

קכה

[ט"ו תמוז]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל שכתב אודות האברך שהיו לו בעיות בשלום בית (שכתב אודותיו וקיבל מענה בח' מרחשון), שהמצב לא השתפר (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

עניתיו כבר, באם הוא אינו רוצה בזה יעשה כהוראת הרב דעדתו אזכיר עה"צ.

על בקשת ברכה עבור אחד המתחתן באור לכ"ף מנ"א:

בטח החליטו שניהם לייסד ביתם על יסודי התורה והמצוה בחיי יום יום ותהא החתונה בשעטומ"צ.

קבו

[ט"ז תמוז]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על בקשת עצה בעסקים (מהעתקה):

כעצת עורך דין ידידם.

אזכיר עה"צ

קבו

[לאחר י"ז תמוז]

מענה לר' יוסף העכט על דו"ח מפגישת רבני חב"ד, בהמשך לשהותם אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א בחג השבועות, עם הרבנים הראשיים לאה"ק (תשורה העכט כ"ט אדר תשס"ב):

**נתקבל ות"ח ת"ח. ויה"ר כל עניין שבהשקו"ט הנ"ל – להפצה וכו'.
ובפרט שהזמן גרמא לימוד ביהב"ח ביהמ"צ. אזכיר עה"צ.**

קכח

[כ"ף תמוז]

מענה לר' לוי יצחק גרליק, שהכניס את ה"תשורה" שחולקה ב"אפשערניש" של בנו הנקרא על שם הרב ישראל ארי' ליב אחיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, שכללה כמה ענינים ומנהגים הקשורים ל"אפשערניש", ותרגום ראשי-פרקים מתולדות הרב ישראל ארי' ליב כפי שנדפס בספר "תולדות לוי יצחק" (מצילום כתי"ק – תשורה גרליק כ"א אייר תשנ"ט):

נת' ות"ח

ויה"ר שתהא

פענ"מ ובה'

קכט

[כ"ד תמוז]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על הודעתו שמחירי המניות עולים (מהעתקה):

בטח – בל"נ – חומש לפ"ע מהרווח הנקי – לצדקה.

וה' יצליחו והזמ"ג

קל

[כ"ז תמוז]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, שביקש ברכתו והסכמתו הק' לניהול הקעמפ בסאפי שבמרוקו, כבשנים הקודמות (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול התיבות "כבשנים הקודמות", וכתב:

ויהא בהצלחה רבה.

קלא

[שלהי תמוז]

מענה על דו"ח אודות הפעילות בעניני טהרת המשפחה ומקוה באטלאנטיק סיטי ובמאריסטאון; וגם אודות מגבית שערכו ביום כ"ב תמוז באניה הגדולה של מר דוד צייס (קובץ "והאר עינינו בתורתך" ע' רעט. רפו):

אזכיר עה"צ לבשור"ט בהוספה על המשוער וכמו שנא' מן המיצר (בין המצרים) ענני במרחב.

קלב

[תמוז]

מענה להתי' א.י.ה.ש. שכתב, בקשר עם המצב במשפחתו, שהוא רק בן תשע עשרה וזהו נסיון גדול מדי בשבילו וכוי (מהעתקה):

כותב על מצב סבו ואביו שליט"א ותיכף ומיד מסביר מיט א געשמאק הנסיונות שלי [סימן קו לשם הכותב] ואשר לו קשה לעמוד בנסיונות

קלג

[ג' מני"א]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על הודעתו שמחירי המניות ממשיכים לעלות, ומבקש ברכה (מהעתקה):

פנ"נ

ויבש"ט והזמ"ג לכו' וכו'.

קלד

[ה' מני"א]

מענה לר' שלום דובער לויך שדיווח על הקטלוג הממוחשב החדש של ספריית אגו"ח ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קו) :

ותוח"ח והזמ"ג כמובן וירבה בכ"ז וכו'

וימים אלה בטח עוד ועוד ספרים וכו'.

קלה

[תחלת מני"א]

מענה לר' שלום דובער לויך, שהכניס את עלי ההגהה דאגרות-קודש כרך יג ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נד) :

ההקדמה בהו"ל בביהמ"צ בודאי תקדים העני' במרחב ועד לי' כשם שלם.

קלו

[תחלת מני"א]

מענה לר' יוסף יצחק לאש שהודיע ע"ד סדר ניגונים וחזרת דא"ח בשעת רעוא דרעוין, ושיעור ר' יואל כהן ביום שלישי, וכן לימוד הלקו"ש השבועי (בית חיינו גליון 1. יומן הררמ"א שי' זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח) :

נת' ות"ח ויהא כ"ז כדרישת ימים אלה – לעלי' ולהוספה ועד למועדים טובים וכו'. והזמ"ג וכו'. אזכיר עה"צ.

קלז

[תחלת מני"א]

מענה לר' מנחם נחום גערליצקי על דו"ח מסיום הלכות ברמב"ם (בית חיינו גליון 2) :

נת' ות"ח כולל השמחה והנח"ר שגרם, ובודאי תהי' פעולה נמשכת וכו' אזעה"צ.

קלח

[ערב תשעה באב]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל ראסקין מקאט לאק, מאנטרעאל, שביקש ברכה עבור אחד שהתרוועע עם גויה והתכוון להתחתן איתה ר"ל (תשורה ראסקין כ"ט טבת תשנ"ט):

אזכיר עה"צ.

על בקשת ברכה עבור זוג אחד, להאיש על יום הולדתו, ולהאשה עבור ההריון שיהי' בנקל וכו':

בדיקת המזוזות והתפילין, אזכיר עה"צ.

קלט

[יו"ד מנ"א]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על הדו"ח מהעסקים מחיפושי הזהב, ואשר המצב בעיתונים השתפר (מהעתקה):

וימשיך לבשר טוב בטוב הנראה והנגלה.

אזכיר עה"צ

קמ

[י"ב מנ"א]

מענה להשליח ר' ברוך שלמה אליהו קונין, שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א, לפי ה Formula מימי קדם דכאשר יש התגברות של כו"כ נסיונות שונות ומשונות אז העצה לפתוח עוד בית חב"ד, ע"כ הנני להודיע שפותחים בית חב"ד ב CA Upland וסביבותי, ובש"ק הבע"ל יהי אי"ה שם מנין והת' השלוחים במרכז שליחות מתעסקים בזה, ויה"ר שיהא לפוס צערא אגרא וכ"ז לכתחילה אריבער".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקת הנמען שי'): :

און אריבער כלשון הרגיל

והזמן גרמא**קמא**

[י"ב מנ"א]

מענה להשליח ר' זמרוני זעליג ציק, שכתב שלאור זה שהזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות (דש"פ ואתחנן, י"א מנ"א) את הענין דהנחת ד' זוגות תפלין, הינו רוצה להתחיל להניחם (סי' תפלין של ימות המשיח" ע' 336):

שייך להמשפיע שלו שי' בארה"ק.

אזכיר על הציון.

קמב

[מנ"א]

מענה כללי פרטי [בין השאר נשלח במענה על ההודעה ע"ד סדר ניגונים בשעת רעוא דרעוין (יומן הרמ"א שי' זליגסון – תשורה שיינגרטן כ"ג סיון תשע"ח)]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו – בסמיכות לחמשה עשר במנ"א

– דקיימא סיהרא באשלמותא –

ולא היו יו"ט לישראל כטו באב כו'

ומכאן ואילך מאן דיוסיף יוסיף כו'. אזכיר עה"צ.

קמג

[מנ"א]

מענה לר' סימון יעקבסאהן, ששאל ע"ד ליקוי לבנה בט"ו מנ"א, שאז קיימא סיהרא באשלמותא ובו תשש כוחה של חמה של חמה (מצילום כתי"ק – תשורה ליסון כ"ד אד"ש תשס"ה):

כל ליקוי

לבנה באיזה

חודש שיהי'

– זמנו רק

בבא חצי

החודש

ועי"ז נעשה

הליקוי

וזהו תוכנו

(שהלבנה בדיוק)

בין השמש

והארץ

קמד

[מנ"א]

מענה לר' סימון יעקבסאהן, על מכתבו בהמשך להמענה שנתקבל בקשר לליקוי לבנה.

במכתבו:

"רציתי לברר באם הכוונה בזה גם לבאר המעין סתירה בין גודל העלי של הלבנה וישראל (הדומין ללבנה) בט"ו באב שבו קיימא סיהרא באשלמותא (ובו תשש כחה של חמה, שהאומות מונין לה), ואילו ענין ליקוי לבנה הוא "סימן רע כו' מפני שישראל מונין ללבנה" (סוכה כט, א) – והביאור הוא, שב(פנימיות) הענין ליקוי לבנה יש גם ענין למעליותא, כנראה מזה שכל ליקוי לבנה זמנו בבא חצי החודש, שבו קיימא סיהרא באשלמותא, ועי"ז נעשה הליקוי וזהו תוכנו – שהארץ בדיוק בין השמש והלבנה, אלא שבחלק מהלילה נתעלם אור הלבנה למשך זמן (הליקוי בשלימות הוא פחות משעה, והליקוי חלקי הוא בערך שלש שעות).

אבל באם זהו הכוונה – עדיין צריך ביאור מהו העילוי בעצם ענין הליקון והעלם הלבנה, דאף שבפנימיות התוכן של ליקוי והעלם זה הוא – העלי ושלימות במילוי הלבנה כיתרון האור מן החושך כשנתגלה הלבנה לאחרי הליקוי (לע"ד המבואר בעילוי ט"ו באב בכלל הבא לאחרי הירידה בת"ב) – מ"מ אין זה מתאים בגלוי לענין ט"ו באב, שתוכנו הוא – גילוי שלימות הלבנה (וישראל), וענין זה הוא באמת בירור וגילוי מילתא למפרע שבטלה גזירת מתי מדבר בת"ב שלפניו (כמבואר בסוף תענית), ועי"ד הגילוי דקיימא סיהרא באשלמותא בכלל, אף שלבנה בפני עצמה היא מלאה בכל

ימי החודש – אבל מפני שעיקר ותכלית הלבנה הוא "להאיר על הארץ", וגילוי הלבנה במילואה (לבני אדם) על הארץ הוא דוקא בט"ו בחודש; ואילו ליקוני הלבנה הוא היפך מזה לכאורה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק):

[1] סימן את התיבות "שב(פנימיות) ה(ענין ליקוי לבנה יש גם ענין למעלותא)", וכתב:

!?

ה"ז

סימן רע

ואיזה מעלה יש בה!! ומה לזה ולשלימות!!

[2] על השאלה "מהו העילוי בעצם ענין הליקוי והעלם הלבנה כו", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כשאומרים סימן טוב לאיש פ' (עם פ')

(או הפכו)

אין הפי' שבכל הענינים כולם שלהם

צ"ל 100% טוב ממש

נושא פסל מיכה הי' בשעת שירת הים

קמה

[י"ז מנ"א]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על הדו"ח השבועי מעסקיו, בו הזכיר את הענין דלהרבות בשמחה, ולהוסיף בלימוד התורה (מהעתקה):

[עצה] כהנ"ל

[להרבות בשמחה]

[ולהוסיף בלמוד התורה]

קמו

[כ"ד מנ"א]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על הדו"ח השבועי, בו כתב שהמחירים של החברות עולים (מהעתקה):

נת' ות"ח

ואזכיר עוד הפעם על הציון להמשך בשו"ט.

וסימן בעיגול קטע מהמכתב:

"תודה רבה על העצה בנוגע הבעיה עם ה Commission Securities – הוספתי בשיעורי בנגלה ובחסידות בכל יום, והשתדלתי ואמשיך להשתדל להוסיף ולהרבות בשמחה".

קמז

[קייץ]

מענה לר' משה יהודה קאטלארסקי על הצעתו בנוגע שליח לעיר לאס וואגאס, לאחר שכמה פעמים הציע השליח ר' ברוך שלמה אליהו קונין מועמדים שונים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב בשלילה ("א חסידישער דערהער" מנ"א תשע"ד):

כמו דשאר הענינים דקלפרניה – למסור עדכ"ז להרר"ש שי' קונין, ובטח יחקור להמצב שם וכו' ויחליט האם בכלל לעשות שם א"ל, ואם לעשות מה ואיך וכו' ובכל אופן באחריותו כשאר הענינים שם.

קמח

[אלול]

מענה לחכם רפאל אלאשוילי, שחזר מביקורו בגרוזיא בחודש מנ"א, ודיווח על כך לכ"ק אדמו"ר שליט"א ("התקשרות" גליון תקע):

נת' ות"ח

ובודאי ימשיך לזרז עסקני אנ"ש שי'

שבאה"ק (ובכל מקום) בכל זה.

ועפ"י הפס"ד עניי עירך קודמין

בפרט קרוביהם הנ"ל שבאה"ק

והרי הזמן גרמא המלך בשדה וכו'

אזכיר עה"צ כוח"ט

קמט

[אדר"ח אלול]

מענה לרי שלום דובער לוי, ששאל בקשר לאגרת מסויימת אם כדאי להדפיסה באגרות-קודש, כי תוכנו חשוב אבל מישוהו יכול להפגע מהתוכן שבו ("עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נד):

בכל ספק בכיו"ב – שב וא"ת עדיף.

קנ

[א' אלול]

על גליון מכתב המזכירות למר קליי פעלקער, עורך העיתון "מנהטן אינק." שכתב אודות חב"ד, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה פרידמאן יו"ד סיון תשס"ט):

לכאורה

כדאי

לסיים בברכת

כוח"ט

(בפרט שכן הוא

במכ' השני – שאולי יראהו)

יכול להוסיף

שכיון שבנ"י

מאמינים

שזהו יום המשפט

לכל באי עולם

קנא

[ד' אלול]

מענה לאחת מאה"ק (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

נשמתה קיבלה כל התורה ככל נשמות בני ישראל ולכן מובן – שיכולה לקיימו

אזכיר עה"צ.

קנב

[תחלת אלול]

מענה לאחד מארץ הקודש העומד לצאת לשליחות, ששאל האם לצאת לשליחות במקום פלוני או אחר (בית חיינו גליון 7):

כמפורסם בהתיעצות בידידים מבינים אעה"צ.

קנג

[תחלת אלול]

מענה לאחד ממשרד החינוך באה"ק, שכתב בהמשך לדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א אליו בעת חלוקת הדולרים (ביום ראשון, י"ב מנ"א) שישתדל בענין חינוך הממשלה, שמתכוון לפעול בענין ומבקש ברכה שיהיו לו הכוחות על זה (בית חיינו גליון 7):

הרי פס"ד חז"ל שבכיוצא בזה ה' עוזרו. אזכיר עה"צ.

קנד

[תחלת אלול]

מענה לאשה מקורבת לחב"ד שהייתה בהריון וסבלה מלחץ דם גבוה ומכמה בעיות נוספות, ומצבה הי' קשה מאד עד לסכנת חיים ל"ע (בית חיינו גליון 8):

בדיקת המזוזות, אזכיר על הציון, ויבשר טוב.

[יצויין שבימים האחרונים קיבלו כו"כ תשובה דומה במענה על בקשות ברכה להריון וללידה קלה].

יום הבהיר יו"ד שבט ה'תשע"ט

על מכתבה של הנ"ל, בה כתבה על הנס שאירע לה (שבאותו היום שנבדקו והוחלפו המזוזות שוחררה לביתה באופן שלמעלה מהטבע), וביקשה ברכה נוספת ללידה קלה, ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אזכיר על הציון.

קנה

[ח' אלול]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן גוטניק, על הבשורה טובה שמצאו עוד זהב בחיפוש החדש (מהעתקה):

נת' ות"ח,

כן יבש"ט לע"ל ובהוספה.

כוח"ט.

אזכיר עה"צ.

קנו

[אלול]

מענה לאשה ששאלה האם לעשות ניתוח, ושהרופאים מייעצים שכן (בית חיינו גליון 11):

כעצת רב פוסק הוראה באה"ק. כוח"ט. אזכיר עה"צ.

קנז

[אלול]

מענה ליהודי חולה אנוש שביקש ברכה לרפואה שלימה (בית חיינו גליון 11):

התנהגות יומיומית שלהם ע"פ הוראות תורתינו תורת חיים. כוח"ט אעה"צ.

קנח

[ח"י אלול]

מענה לאחד התמימים שכתב בנוגע לבריאותו (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

בגיל זה צ"ל התמדה בתומ"צ וכיו"ב כפס"ד תוה"ק ולא בכתבת מכתבים ע"ד הבריאות וכו' אזכיר עה"צ וכוח"ט.

קנט

[ח"י אלול]

מענה לאחד מאה"ק (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

א. לא לעבוד בש"ק

ותורה עצמה – זהו מעשה"ד.

ב. שהבנות תחי' מדליקות נש"ק: ויאיר מזלו אזכיר עה"צ וכוח"ט.

קס

[כ"ף אלול]

מענה לגבאים דבית הכנסת ד-770 אודות התכניות להרחבת 770 ("בית משיח" גליון 95; הר"ר שניאור זלמן שי' הרצל – ס' "שנת נסים בבית חיינו" ע' 47):

זה כו"כ שנים ששקו"ט בנדו"ז.

ובעיקר מתרחבת – בסמיכות לתשרי – כשמתרבים המתפללים וביהכנ"ס צ"ל מסודר ולא באמצע בנין ושיפוץ וכו'.

כמדומה שמכבר החליטו הבנין 770 צ"ל נשמר ורק להוסיף עליו.

בגובה – לכל היותר קומה אחת ומה טוב שהבנין ישאר בן ג' כמו ע"ע.

התורה חסה על ממונם דבנ"י – ותכניות שמסיימים בהם 10 מליון מופרכת. צ"ל פחות ממליון. והמעט ה"ז משובח.

באם בהתכניות שצריך לפנות דירות או משרדים צ"ל התדברות דכל הצדדים, ולא לגזור שפב"פ או מוסד מוכרח וכו'.

בכל אופן צ"ל גם דירות בסמיכות של 770.

על השייך לתכנית דהוספה על 770 באותו צד דהרחוב.

צ"ל וועד מורחב דהבני' (לא רק ב"כ דביהכנ"ס, אלא גם דאגו"ח. דמל"ח וכו').

כוח"ט.

קסא

[כ"ף אלול]

מענה להשליח ר' דניאל מוסקוביץ משיקגו, אילענוי, ששאל בנוגע להסכם שרצו לערוך למכור חלק מהבית-חב"ד למשך זמן מסויים שימש כמקום אש"ל ("צדייק למלך" חוברת ז ע' 272, ומהעתק מכתב הנמען):

בכ"ז כעצת אגודת חסידי חב"ד הכללית כיון שזהו שאלה כללית שממנה ילמדו אחרים

קסב

[כ"א אלול]

מענה לאיגוד השלוחים באה"ק, בקשר להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אליהם להדפיס אלבום מהפעולות שלהם (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

מכיון שהרב אהרונב מנוסה בכגון דא וידונו בכהנ"ל איתו אזכיר עה"צ.

קסג

[שלהי אלול]

מענה להשליח ר' פייטל לוי, שכתב ע"ד ספר שכתב בעניני דא"ח באנגלית שמטרתו להביא בפני הקורא את המושגים ד"דירה בתחתונים" בצורת שיטה פילוסופית, ומבקש הסכמת כ"ק אדמו"ר שליט"א ("צדייק למלך" חוברת ז ע' 272, ומהעתק מכתב השואל):

מפורסם – השייך להוצאה לאור שייך לאגו"ח ולמחלקה שלה בזה בפרט, אזכיר על הציון.

קסד

[שלהי אלול]

מענה על סי' המאמרים תש"ל-תשל"ה שיצאו לאור על ידי "ועד כתבי קודש" (יומן "פאקס א שיחה" גליון 1):

נת' ות"ח**ודבר בעתו****בחודש אלול שהמלך בשדה ומקבל****את כולם בסבר פנים יפות כו'****אזכיר עה"צ כוח"ט.**

כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף (בע"פ) שהמענה הוא גם על ג' סי' המאמרים הראשונים שהו"ל, דשנים תשי"א-תשי"ט.

קסה

[שלהי אלול]

מענה על דו"ח שכתב השליח ר' ארי' ליב קפלן ממעמד הנחת אבן הפינה לשלב הראשון של מבנה הקבע דבית הספר "בית חנה" בצפת (תשורה קפלן כ"ה טבת תשס"ט):

נת' ות"ח והזמ"ג המלך בשדה וימי הסליחות כו' אזכיר עה"צ.**קסו**

[תשמ"ט]

מענה לשאלה בענין "תורה חדשה מאתי תצא", דלכאורה, הרי "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה בסיני", וא"כ גם עכשיו ניתן לחדש זאת (סי' "היכל מנחם" ח"ב ע' עז):

כמה דרגות בחידוש ועד אין ערוך - כנראה גם בלימוד בחדש בישיבה גדולה וכו'.

קסז

[תשמ"ט]

מענה על דו"ח אודות קבוצה של שלשים אנשים נשים וטף ממאריסטאון, שבאו ביום ראשון לקבל דולר וברכה מכ"ק אדמו"ר שליט"א, וחזרו "מיט א געהויבענעם שטימונג" (קובץ "והאר עינינו בתורתך" ע' רפז):

ותהא פעולה נמשכת ובהוספה והזמן גרמא. אזכיר עה"צ.

קסח

[תשמ"ט]

מענה לארגון מסויים שרצה להקים מוסד ע"ש הרבנית הצדקנית ני"ע (ס' "שליחות כהלכתה"):

כנהוג צריך להיות שם מלא.

קסט

[תשמ"ט]

מענה להשליח ר' יהודה שלמה פרידמן, על מש"כ שאחד מאנ"ש מקראון הייטס רוצה לפתוח אלטיז כשר בשכונתו קאנארסי ("צדי"ק למלך" חוברת ז ע' 472, והשלמת פרטים בשם הנמען שי):

כעצת הנהלת אגו"ח אזכיר עה"צ.

קע

[תשמ"ט]

מענה נוסף להשליח ר' יהודה שלמה פרידמן ("צדי"ק למלך" חוברת ז ע' 274):

א"כ ידבר בכ"ז עם אגו"ח אזכיר עה"צ.

קעא

[תשמ"ט]

מענה לר' אברהם נתן על הצעת שליחות בעיר ראשון לציון (סי' שליחות כהלכתה"י):

כעצת רוב עסקני אנ"ש שי' שעל אתר.

קעב

[תשמ"ט]

מענה להשליח ר' שלמה דובער פנחס לאזאר, שרצה לנסוע לשליחות ברוסיא מיד לאחר חתונתו (הערות וביאורים אהלי תורה ש"פ וישב תשע"ז):

כמפורסם בשנה ראשונה האשה צריכה להיות בקרבת נשים שבמשפחתה

קעג

[תשמ"ט]

מענה לאחד תושב אשדוד, אה"ק שביקש ברכה לפתיחת מסעדה (סי' היכל מנחם" ח"ב ע' צ):

באם גלאט כשר – ברכה לפתיחת המסעדה אזכיר עה"צ.

קעד

[תשמ"ט]

מענה לר' יוסף יצחק הכהן אהרונוב, על דו"ח מבצע נש"ק ורשימת הנשים ובנות שקיבלו על עצמן להדליק (סי' דבר מלך" ע' 100):

וגדול הענין ואדיר וכו', ויאיר מזלן דכאו"א תי' וב"ב שי' וכו' וכו' ועד לנפלאות בכל מכל כל. אזכיר עה"צ.

קעה

[תשמ"ט (?)]

מענה למכתב המזכיר רח"ק בתאריך טו"ב תמוז, בו כתב: "מצו"ב העתק מה שמפיצים הרעפארמער אודות חב"ד. כנראה מזה, ומהבוליטיין'ס וכדומה במקומותיהם בהם מבקשים שיפסיקו לתמוך בחב"ד וכו', שזהו תעמולה מאורגנה ושל פרייארטי אצלם. (ישנם אומרים שהתקפותיהם נגד חב"ד ישמש להיפך כוונתם, היינו שישמש להגדיל ההתענינות בחב"ד ולהתקרב לחב"ד וכו')".

על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – סי' "מאוצר המלך" ח"א ע' 152):

רובם באיכות דהנ"ל – רוצים מנוה"נ ולכן אין רוצים (בהגדלת) כל מחלוקת – וע"י אפשר להשפיע על רוב דהנ"ל ואפילו על השריינער (אשר לעת"ל ינהלו במלחמה נגד המתבוללים עם העוה"ז

סימן התיבות "ישנם אומרים שהתקפותיהם נגד חב"ד ישמש להיפך כוונתם", וכתב:

אצל כו"כ מאלה "שילמדו" ההשקפות משא"כ לקוראים וכיו"ב (1)

ועוד (וג"ז עיקר) השפעה דתחתונים – התחלטה: קודם לשינוי מדרגתם – השתדלות שיפסיקו להזיק (2)

וקודם לזה – להחליש ועד לביטול ההיזק (3)

ומסיימים בטוב

קעו

[תשמ"ט]

מענה בקשר ל-770 (מצילום כתי"ק – סי' "מאוצר המלך" ח"א ע' 227):

הבית נקנה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר

חסידים פרשו – גמט' פרצת

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד